

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Mângăierea noastră.

Vremuri de greă încercare trec peste capetele noastre ale Românilor căzuți sub stăpânirea ungurească, descărcând peste noi mari și lungi suferințe și adesea grele și multe chinuri, — asta e adevărat.

Dar' nu e mai puțin adevărat nici aceea, că de ni-au adus suferințe și chinuri, ni-au adus aceleași vremuri, și ne aduc încă, și multe clipe de bucurii senine, uneori avântate chiar!

Suferințe și dureri ne cășunează ploaia de lovituri de tot felul și de toată greutatea, cu care cei dela guvern se năpustesc asupra noastră, — bucurii și încuagiare ne însuflă vocile binevoitoare ale marelui număr de foi din străinătate, care ne-au luat în apărare pe noi și cauza noastră dreaptă.

Frații noștri din România, ca adevărați frați și binevoitori ai noștri, încearcă și ei în fel și chip să ne aline suferințele și să ni le îndulcească.

Cel mai nou rod al străduinței lor sfinte de acest fel, îl vom pute în curând vedea cu ochii noștri și gusta din el.

Domnul V. A. Urechidă, profesor la înalta școală (universitatea) din Iași, om cu renume în lumea învățaților, președinte al *Ligei* române, a trimis, precum am mai spus, o scrisoare pe la fel și fel de învățați din toate țerile Europei, rugându-i să-și dea părerile asupra îndreptării ori neîndreptării luptei Românilor ungureni, și asupra legiurii ori nelegiurii suferințelor lor. Și a primit învățatul profesor zeci și sute de scrisori, pe care le va scoate la un loc, într-o carte mare, numită „*Voci latine*“, după-cum adecă bărbați de neam latin, din trupina vechilor *Romani*, sunt toți cei-ce vor scrie în acea carte. Ea va fi o înfierare aspră a prigonirilor maghiare contra noastră. Cartea va sta din două părți. Partea întâie va eși în curând de sub tipar la București. Bine va fi, să-și-o cumpere și cât mai mulți din cărturarii noștri ardeleni, mai ales pe noi ardelenii privindu-ne.

Foile ungurești sunt cătrănite rău din pricina acestor arătări de dragoste a străinătății pentru noi, precum și pentru potopul de articoli ce es în foile străine osândindu-i pe stăpânitorii maghiari pentru asupra noastră.

Un semn al năcăzului lor 'l-a dat „*Pesti Napló*“, care în zilele trecute a publicat o scrisoare din *München* (Bavaria), în care se tânguesc astfel:

„Foile din *Bavaria* se deosebesc mai ales într'u a ne negri pe noi. Dacă aceasta va urma tot așa, fără nici o pedecă, o să ne pomenim că am ajuns cu desevîrșire străini în mijlocul Europei!“

Apoi da. Aici o să ajungeți, dar' nu din vina noastră, ci ca o urmare a păcatelor voastre față cu cetățenii nemaghiari ai acestei țeri.

În suferința noastră avem și noi plăcerea de a fi mângăiați de oamenii cu inimă și iubitori de dreptate, ear' mângăierea lor, azi numai cu vorba și în scris, avé-și-va mâne și roada sa pipăită, dulce pentru noi, neplăcută pentru îngâmfații noștri chinuitori.

Vai de cel-ce în suferințe fiind, mai ales când n'a vrednicit starea de suferință, nu are cine să-și mângăie măcar, — ferice însă de cel-ce are pe „cineva“ care să-și îmbărbăteze și să-și mângăie: asta însemnează că nu zadarnice vor fi suferințele lui, ci mai curând ori mai târziu roade de el dorite vor aduce!

Dreptul limbii române.

Scrisoarea din *Unimăt* ce o publicăm la locul seu în numărul de față, ne aduce veste despre o diavolească călcare de drept și dreptate față cu limba română, din partea unor trași-împinși de conducători ai trebilor acelei comune.

Noi, drept s'o spunem, am rămas foarte înscârbiți de vestea ce ni-o aduce scrisoarea. Înscârbiți nu pentru-că prin păcatoasa purtare a săcăturii de primar ni-s'ar fi dat o lovitură de bancrot neamului, ci pentru-că e și acea întâmplare o nouă și nouă dovadă, până unde au fost împinse lucrurile la noi pe povârnișul *urei de neam, a încăpăținării* celor ce se cred mai tari, a *cutezanței de a călca legile*, chiar a acelor care ei ar trebui să le păzească!

În sfatul comunal din *Unimăt*, membrii *Români* sunt mai mulți. (Unguri abia 3).

În ședințele (adunările) sfatului se ia protocol despre ce s'a hotărît. Pentru-ce se ia la protocol ca hotărîre, sunt răspunzători toți membrii sfatului.

De curând s'a ținut o ședință. S'a luat protocolul ungurește, ear' Românilor din sfat, nici măcar a li-se tălmăci românește, nu s'a îngăduit!

Cum pot fi răspunzători membrii români pentru-ce cuprinde un protocol scris în o limbă străină, de ci neînțeleasă, și lor netălmăciți?

Chiar dacă legea în această privință nimic nu ar rîndul, încă simțământul curat de dreptate îți șoptește, că pentru Români din sfat, protocolul să li-l tălmăcești în limba lor, ca să știe pentru-ce iau răspunderea.

Ear' nefăcându-o aceasta, ești cel puțin un răutăcios nesocotitor al dreptului și al cuviinței.

Ce ești însă atunci, când legea hotărît rînduește, ca la astfel de luări de protocoale, acelea, înainte de a fi subscrise, adecă întărite, să fie cetite și tălmăcite acelor pe care îi privesc?

Ce ești atunci când știi de altfel bine, că și judele cercual (jarașbirul) și judele dela tribunal și notarul public îți tălmăcește protocolul ori contractul ori judecata ce 'ți-a făcut, — și tu zdrăntă de birou din *Unimăt*, nu lași să se facă acest lucru, lăsat și făcut de alții mai cu cap ca tine? Ce ești? Nimic decât un josnic palmuitor al legii și al dreptății, un suflet îngâmfat și neștiutor de ce e cuviința și ce-i necuviința, și chiar din această neștiință, ca se nu-ți zicem prostie, isvorînd trufia ta cea scârboasă!

Membri români din sfatul comunal al comunei *Unimăt*, dacă într'atâta au lăsat acest lucru — slabă treabă au făcut! Așa ceva nu este iertat să se sufere! Să se facă arătare până la ministru!

Comunele își au autonomia (neatâr-narea) lor înscrisă în lege. În înțelesul acestei neatârării, fiecare sfat comunal are dreptul a hotărî ori-când, că în ce limbă să fie redactate (luate) protocoalele ședințelor sale, în ce limbă să se scrie, citățiile ce le dă, în ce limbă să se vorbească în ședințe, în ce limbă să fie scrise judecățile aduse în pricinile mărunt ce cad în cercul de drept al primăriei, — scurt: în ce limbă să-și ducă primăria toate lucrările sale în deplinire.

Membri sfatului comunal din *Unimăt* par a nu avea cunoștință despre acest

drept al lor. Ear' de au ştire de el, îi întrebăm: Au hotărît domnialor vre-odată ca protocoalele să fie luate în limba *ungurească*? Dacă cândva s'a hotărît aceasta, apoi acum, când Românii, precum ni-se spune, sânt mai mulţi în sfat, *de ce nu răstoarnă acea hotărîre înălţând limba română la locul cuvenit ei?* Ear' dacă nu s'a hotărît așa ceva, atunci îi întrebăm: *Cum de pot domnialor suferi, ca protocolul să fie luat în limbă străină de ei, indetulindu-se numai ca „tălmăcirea“ lui în limba română, ear' pe urmă nici atâta nedându-li-se de nişte sărăcii de conducători?*

Asta e prea mult! E înjositor!

Nici nu voim se lăsăm a ne trece prin minte, că doară membri români ai numitului sfat comunal n'ar avea curagiul a se ridica și a se împotrivi celor câțiva hiți-fiți de nădrăgari străini de ei și dușmani lor, — de aceea ne mângaiem cu credința, că în curând vom auzi că ce s'a trecut azi, s'a tocmit ca mâne, că s'a cerut și s'a luat răsplată dela îngâmfații care atât de urît au vătămât dreptul limbii române în ședința decurând ținută a sfatului comunal din Unimăt!

Nu ne este iertat să ne plecăm mereu orbește în fața tuturor călcărilor de legi sevtrșite de increzuții slujbași ai noștri, — căci apoi vom ajunge a nu mai avea lege!

Ei îndrăsesc să pășească față cu noi așa cum pășesc, *numai vîzînd că noi necutezători și lași sîntem*, că tremurăm de fiecare zuruit al pintenului lor, că ne plecăm ca mieluseii înaintea lor chiar și când vedem cum necinstesc legea, — numai vîzînd că sîntem slabi și-i lăsăm să ne joace pe grumaz în toată dragă voia lor!

Ear' dacă noi așa sîntem, dacă atâta le răbdăm fără a le cere socoteală, fără a-i trage la răspundere, — atunci vrednici sîntem de atâta apăsare!

Dar' noi, pretutindenea, de vrem să fim oameni cinstiți de toată lumea și chiar și de dușmanii noștri: *să nu suferim în călcarea dreptului nostru nici cât negru sub unghie!* pe cel-ce vedem că cotește numai un pic: *să-l scuturăm și să-l aducem la calea adevărată, la respectarea legii și a noastră!*

Să nu îngăduim să crească coar-nele boilor până în cer, — căci de noi e rău atunci! și precum vedem, la noi e primejdie de a crește până în cer aceste coarne!

Avram Iancu.

Din n-rul trecut: 475 fl. 85 cr. și 124 l.

Din Tarcea ni-s'a trimis lista de mai jos, cu care dl preot *Lazar Iernea* a adunat dela următorii:

Georgiu Șuta, paroch 50 cr., Ambrosiu Pop 1 fl., Vasilie Tamaș, paroch 1 fl., Andreiu Lazin, paroch 50 cr., Ioan Popa, protopop în Chereșu 1 fl., Vasilie Anderco, preot 50 cr., Ludovic Marcuș, paroch 1 fl., Alexandru Nucu, paroch 50 cr., Ignat Szilágyi, paroch 1 fl., George Darabant, paroch 1 fl., Corneliu Gitta, paroch 50 cr., Vasilie Lesian, paroch 1 fl., Iosif Popoviciu, paroch 1 fl., Mihail Marcuș, învățător 50 cr., Michail Ciurdat, paroch 50 cr., Ioan Ajaki, paroch 50 cr., Ioan Cosma, preot 50 cr., Vasilie Szilágyi, învățător 10 cr., Teodor Tîrnovan 50 cr., Stefan Pop, protopop 1 fl., Pamfilu Ofian, preot 50 cr., Ioan Cîncea sen, preot 50 cr., Simeon Milian, paroch 50 cr., D. Murășian, capelan 50 cr., Georgiu Murășian, învățător 50 cr., Ioan Bran, posesor 50 cr., Andreiu Pop, paroch 1 fl., Ioan S. Sălăgian, protopop 50 cr., Romul Marchiș, paroch 1 fl., Ioan Chereji, 50 cr., Vasilie Tamaș jun., paroch 1 fl., Aurel Popoviciu, paroch 1 fl., Coriolan Tîrnovan, paroch 50 cr., Florian Sălăgian, paroch 50 cr., N. N. 50 cr., Liviu Buzila 50 cr., Georgiu Stanciu, paroch 1 fl., Augustin Barbul 1 fl., Georgiu Pteanc, învățător 20 cr., Ioan Clintoc, paroch 50 cr., Constantin Lucaciu, preot 1 fl., Antoniu Gitta, protopop emerit 50 cr., Demetriu Chiș, cantor 50 cr., Aurel Pelle, preot 1 fl., V. Ardelean, preot 50 cr.,

Silviu Sălăgian, preot 50 cr., Ludovic Barcoș, profesor 1 fl., N. N. 50 cr., Lazar Iernea, paroch 50 cr.

Suma 32 fl. 80 cr. v. a.

Din Seliște primim lista de mai jos purtată printre *meserieșii* români selișteni de către domnii *Nicolae Muntean* și *Iosif Simoneti*, pantofari. Eată lista:

Nicolae Muntean, pantofar, a dat 50 cr., Iosif Simoneti, pantofar 50 cr., Matei Rădulescu, pantofar 50 cr., Ioan Oprean, pantofar 40 cr., Ioan Popa Chipară, pantofar 30 cr., Ilie Topârceanu, pantofar 20 cr., Lazar Stoia, cojocar 50 cr., Ioan Țintea, cojocar 50 cr., Dumitru Lucaciu, cojocar 50 cr., Dumitru Maier, cojocar 10 cr., Ioan Fulea, cojocar 20 cr., Teodor Popa, cojocar 50 cr., Ioan Gherman, calfă 30 cr., Vasalie Radu, calfă 20 cr., Vasilie Țopa, ucenic 5 cr., Vasilie Constantin, ucenic 4 cr., Vasilie Băcilă, ucenic 4 cr., Ioan Ghenescu, ucenic 4 cr., Ioan Munteanu, ucenic 4 cr., Părintele Alexandru Borcea 50 cr., Ioan Buzdughina 20 cr., Ioan Jurju, ferar 50 cr., Danil Bărzan, ferar 50 cr., Nicolae Hanciu, ferar 50 cr., Oprea Steflea, mésar 50 cr., Ilie Tâmpănariu, bărdăș 50 cr., Ilie Neamțu, rotar 50 cr., Danil Neamțu, rotar 50 cr., Iosif Vester, rotar 50 cr., Ioan Țifra, croitor și friser 50 cr., Ioan Bucșan, pelar 50 cr., Ioan Ciucur, peptenar de lână 20 cr., Nicolae Hășegan, pantofar 10 cr., Petru Roșca, 1 fl., Dumitru Roșca 50 cr., Nicolae Popa Topârceanu, econom 50 cr., Dumitru Cergău, econom 50 cr., Roman Curteanu, econom 50 cr., Danil Ivan, econom 50 cr., Dumitru Tâmpănariu, econom 50 cr., Bucur Muntean, econ. 10 cr., Dumitru Beu, fleșer (măcelar) 20 cr., Moise P. Moga, pantofar 50 cr., Marie N. Domnariu 20 cr., Marie Dubenschi, 50 cr., Marie Lescovar 10 cr., Marie N. Bărzan 10 cr., Marie Bărzan (Oprișu) 10 cr., Stană A. Munteanu 10 cr., Ană D. Alămănuțu 10 cr., Ana Ghib Simion 10 cr., Ioan Munteanu, cojocar 20 cr.

Suma 17 fl. 71 cr.

Din Porcești, primim următoarea listă cu următoarele sume:

Stoia Costeiu, elev în clasa II. 10 cr., Pomp Bânda, învățător 1 fl., George Berghia, învățător 1 fl., Nicolau Grecu, primar 1 fl., Achim Mos-

FOIA.

Podul minciunilor.

Istorieară pentru copii

de *Constantin Dima*, învățător gr.-or.

Badea Toader își pregătia carul să meargă la tirg.

— Tată, du-mă și pe mine, zise Toderică, care se uita cum tatăl-seu unge roatele și drege coșul — că eu n'am fost nici-odată la oraș, da Niculiță al nașului a fost și de trei-ori.

— Apoi la școală cine merge în locul tău? întrebă tatăl seu.

— Mă cer dela domnul învățător, și de bună-seamă mă va lăsa.

— Dar' de unde știi tu că te va lăsa?

— Dapoi că doar' și pe Niculiță l-a lăsat, răspuse Toderică scurt.

— Vom vedea, întoarse tatăl tot atât de scurt.

Toderică, bucuria lui! fuga la bucătărie unde află pe mamă-sa gătind cina și-i spuse că el merge la oraș și o să-și cumpere el însuși „puiul tirgului“.

Dup'aceea fugi în grădină, unde avea să adune niște paie, și și acestora le spuse că el merge la oraș.

În sfârșit se duce el la domnul învățător să se ceară.

Și domnul învățător a slobozit pe Toderică dela școală. Acum nimic nu-l mai împedea ca să plece cu tatăl seu; pentru-că știa el bine că dacă tatăl-seu zice: „Vom vedea“ — atunci aceea atât însemnează, că: „Nu-mi pasă, poți veni!“

Nu se făcuse ziuă, când badea Toader în căruță cu fiul seu Toderică mîna caii afară din sat spre oraș.

Toderică, care toată noaptea n'a durmit de bucurie, acum după-ce s'a suit în căruță a început a moțai (cucui), și numai razele cele dulci ale soarelui și vîntulețul cel rece al dimineții îl deșteptară din moțăire.

Caii fugiau. Ținutul prin care treceau era frumos, dar' lui Toderică totuși i-se cam urfise, bag-seama pentru-că tatăl-seu nu zicea nimic.

„Tată“, — începî el vorba într'un târziu — „am cetit într'o carte, că în țeara Muscanului câinii așa sînt de mari ca boii noștri; și eu într'o zi fiind la cîmp chiar am întâlnit un om, cu un căne chiar așa de mare . . .“

— Ca boii noștri? îl întreba tatăl-seu.

— Da, mare ca boii noștri — îl incredință fiu seu.

— De un căne așa de mare eu n'am mai auzit, dar' Ioan al vecinului, povestia că umblînd el în cătănie prin țeara „Hectorilor“, a vîzut niște albine așa de mari ca taurii din satul nostru.

— Auzi acolo!

— Da, da, așa de mari — răspuse tatăl serios — și lucru naibii acele albine au niște coșnițe numai ca ale noastre.

coviciu 50 cr., Toma Simon, timar 50 cr., Toma Potroca 30 cr., Ioan Grecu 30 cr., Andreiu Găllea 20 cr., Ioan N. Grecu jun. 20 cr., Nicolae Frațila 50 cr., Toma Contora 20 cr., Toma Drăgomer 20 cr., Ilie Contora 15 cr., Stefan Costeiu, timar și cismar 50 cr., Toma Grecu, elev. în clasa II. 10 cr., Vasile Posa, elev în cl. II. 10 cr., Ioan Degel, elev în cl. II. 20 cr., Toma Dengel, 10 cr., Filoțea Simon 10 cr. Suma 7 fl. 25 cr.

Singuratici ni-au trimis:

Domnul avocat *Dr. Lazar Simon* din Ciacova Suma de 5 fl., dl preot *Paul Iancu* din Obad, 5 fl. Suma 10 fl.

De tot: 543 fl. 61 cr. și 124 lei.

T. Liviu Albini,
dătător de samă.

Voci străine

despre

noi și suferințele noastre.

Tipărim azi câteva frânturi scoase din mulții frumoși articoli scriși în foile din țerile străine despre noi. Puținătatea spațiului nu ne îngăduie să scoatem din ei mai mult.

„**Le Nord**“, mare foaie franceză ce se tipărește în *Paris* (orașul cel dintâiu al Țerii-Franțozesti), vorbind despre oprirea lucrării comitetului nostru național, o numește o *vătămare arzătoare a drepturilor* înscrise în lege. Apoi zice:

„Comitetul e oprit, dar simțământul național este mai viu decât ori când, și ceea-ce guvernul unguresc nu va pute sdrobi, sânt scopurile de lucrare a comitetului. Ele au astăzi un larg loc în viața publică a naționalităților nemaghiare, precum Slovacii, Românii etc. O înțelegere este aproape stabilită între toate aceste naționalități, pentru o luptă mână în mână. Un mare congres va fi convocat în curând de aleșii tuturor naționalităților. Nerîndueala și călcarea legilor din imperiu vor găsi un potrivnic de temut în această alianță a naționalităților.“

„**Les Debats**“, tot din *Paris*, vorbind despre călătoria lui *Hieronimi* prin Ardeal spune între altele cetitorilor sei că *Românii s'au ferit de a eși întru întâmpinarea lui Hieronimi, căci ei sufer persecuțiuni mai grele decât chiar în zilele rele ale regimului Tisza!*

„**Le Siècle**“ din *Paris* scrie:

„Ne aducem încă aminte de procesul din Cluj, care s'a sfârșit prin osândirea celor 25 fruntași români din Transilvania, pentru-că au voit să dea Împăratului Francisc Iosif un memoriu.“

„Procesul acesta a fost o rușine! Regulile cele mai de lipsă la o judecată au fost călcate în picioare, apărarea împedecată, jurații au mers până a amenința pe acușați. Au fost cincizeci de motive, unul mai puternic decât celalalt, pentru-ca Curia să fi nimicit judecata păcătoasă. Ea însă a găsit că totul s'a petrecut în regulă și că sentința, care lovește pe cincisprezece patrioți români, care s'au folosit de un drept dat lor de lege, a fost la loc.“

„Hotărât că *Românii din Transilvania sânt scoși din lege; Ungurii sânt hotărâți a se purta ca cu vitele cu aceste 3 milioane de oameni, cărora după-ce li-au răpit deja toate drepturile politice, îi despoaie astăzi de ori-ce mijloace de apărare — legală.*“

„**Das zwanzigste Jahrhundert**“, foaie nemțească din Berlin scrie:

„Una e lămurit, că lucrurile cum stau astăzi în Ungaria nu pot merge mai departe. Voesc doară prin asuprire să aducă pe Slavi și pe Români acolo, ca să-și caute stăpânire dincolo de granițe? Nu ar lucra mai înțelepțește minoritatea maghiară, să le facă acestora patria atât de plăcută, încât să nu dorească cnuta (bătaia Muscalilor), care în fine pe toți i-ar lovi în același chip? În fine ar trebui să înțeleagă și cei mai încăpăținați, că astăzi, când simțământul național este atât de mult desvoltat, străduințele de maghiarizare nu pot ave alt sfârșit, decât creșterea înverșunării, ce domnește!“

„**Zastava**“, mare foaie sârbească scrie:

„Înainte guvernului maghiar stă deschisă o mare prăpastie: *cestiunea română*. Acum întreg aparatul statului își dă osteneala, să treacă peste pedecile primejdioase. Nespuse de mare amărăciune face șovinistilor maghiari această cestiune română. Și acum tocmai lui Hieronimi i-a venit „plăcuta“ sarcină de a-și da silința să delature pedeca. Șovinistii au crezut, că Hieronimi n'are decât să se arete în Ardeal, și nația română se va pleca înainte lui! . . .“

„Românii însă au primit pretutindeni pe dl ministru cu neîncredere grețoasă.“

O foaie ungurească

despre

lupta și cererile Românilor.

Înainte abia cu un an doi, să fi dat o pălărie de galbeni nu aflai o foaie ungurească, care să grăească și ea o vorbă bună, părtinitoare nouă.

Lupta vitejască însă, dusă de fruntașii nostri din partidul național și dela foile noastre, apoi scăpătarea tot mai tare și mai tare a guvernului și slujbașilor sei pe povirnișul fărădelegilor față cu noi, — au înscârbit până și pe unele foi ungurești, așa că ne mai putându-și stăpâni scârba, i-au dat frâu slobod și i-au vârsat-o pe hârtie contra celor păcătoși de sus dela cârmă.

Noi am mai dat, în vremea din urmă câte o frântură de astfel de voci ungurești mai ales pe vremea procesului Memorandului, când „*Hazánk*“ le dădea aspre lecții celor dela guvern. În zilele mai din urmă, însemnată e mai ales vocea foi oficiale a bisericii catolice ungurești, „*Magyar Allam*“, care de când cu primirea căsătoriei civile s'a supărat rău pe guvern și acum publică des câte un articol, în care îi spune frumos, și în limbe lui, buchile și în ce se ține de treaba cu noi nemaghiarii apăsați.

În numărul seu dela 24 Iulie „*Magyar Allam*“ tipărește un lung articol, în care năcăjit arată că Maghiarii zeu că nu-s nici jumătate din locuitorii acestei țeri, și astfel mare nedreptate se face celorlalte neamuri umplând toate slujbele tot numai cu Unguri. Eată între altele ce zice:

„Ceea-ce privește punerea cărturarilor români în slujbe publice, atât la administrație cât și la justiție *cifrele oficiale ne dau răs puns*, încât putem zice, că *uniunea* (împreunarea Ardealului cu Ungaria), *ce privește îndeplinirea ei este numai scrisoare, ca și alte multe legi, care numai pe hârtie sânt, ca d. e. legea despre egala îndreptățire a naționalităților.*“

„**Și vedeți, cărturărimea română nu dorește alta decât respectarea**

— Se poate oare? întrebă copilul mirat.

— S'o fi putând!

— Dar atunci cum intră albinele în coșnițe, și cum încap atâtea în ele?

— Apoi aceea dragul tatii eu n'o știu, — răspuse tatăl — ar fi bine dacă despre aceasta ai întreba pe Ioan.

Copilul nu băgă de seamă că, tatăl-seu, prin vorbele acestea voia numai să-i tragă luarea aminte spre minciuna ce el a spus-o.

— Dar' nu numai în țeara Muscanilor și a „Hectorilor“ se află astfel de lucruri minunate, ci și la noi, și încă în apropiere — începe eară tatăl.

Toderică se făcu nerăbdător.

— Înainte de a ajunge în oraș trebuie să trecem peste un pod foarte ciudat . . .

— Cum ciudat? îl intrerupse copilul.

— Lasă că-ți voi spune când vom ajunge la el.

— Ba mai bine spune-mi acum.

— Acum nu se poate.

— Pentru-ce nu?

— Pentru-că dacă ți-oi spune te vei spăria și-ți va fi frică de pod.

Toderică deveni din ce în ce mai nerăbdător și rugă pe tatăl seu ca să-i spună minunea aceea, căci — zicea el că — nu se va spăria și nu-i va fi frică

— Apoi eată ți-o spun — începă a spune tatăl. Podul, peste care vom trece pentru aceea e atât de ciudat, că acela, care-l va trece pe jos, și peste zi a mințit, își va frânge piciorul, ear' acela, care-l va trece în căruță, și a mințit peste zi, își va frânge gramazul. Pentru aceasta oamenii l-au și numit „*Podul minciunilor*“.

— De bună-seamă că asta e numai o glumă, — zise Toderică, care într'aceea deveni foarte gânditor. Și merseră înainte.

— Taică, zise, el într'un târziu — cât de mare, am zis adinea-ori că e cănele, care l-am văzut eu?

— Cât boii nostri — răspuse tatăl scurt, dar' serios.

— Apoi se poate că am greșit, căci cănele acela n'a fost mai mare ca o vacă.

— Și așa încă e foarte mare — zise tatăl, lăsând caii din frâu mai slobози.

După-ce să mai gândi puțin Toderică începă earăși: E drept că tocmai ca o vacă nu va fi fost, dar' decât vițelul nostru a fost cu mult mai mare.

— Se poate, — îi zise tatăl dând biciu cailor, — dar' uite, nici nu cugetam să fim atât de aproape; — vezi colo plopii ceia? . . . Acolo e podul cu pricina.

De pe fața lui Toderică se putea vedea că era foarte neliniștit: aci se arăta cu fața galbenă ca ceara, aci roșie ca sângele. Abia numai într'un târziu putu zice tatălui seu cu voce tremurătoare:

— Ta . . . taică, spun drept — nu . . . mint — că . . . a . . . cel căne n'a . . . fost mai mare ca . . . un căne ciobăne . . . se . . .

Și cu acestea au ajuns și au trecut podul. Tatăl-seu rise una bună!

Toderică răsudă mai ușor, văzându-se scăpat, dar' nici de mințit n'a mințit mai mult!

acestei legi. Să le cetească legile acestea bine șovinistii maghiari, chiar și ziaristii, și numai după aceea să vină în Ardeal și să vadă cum sunt aplicate legile; acestea în viața publică, și numai după aceea să spună, că **toți aceia care cer cinstirea legii în spiritul ei, sînt — ațîțatori.**

După acest-a începe a înșira toate cererile Românilor. Între altele zice:

Cei care vreau să liniștească mișcările din Ardeal ar trebui să cetească și să studieze pricinile născătoare ale răscoalelor românești din 48 și de sub împăratul Iosif II. Și să-și însemne, că puterea îmbrăcată în haina constituționalismului, apăsarea dreptății, nici când și nici într'un stat nu au fost mult timp razimul siguranței de persoană și de avere. Asculte zisele noastre acestea, căci altfel mileniul nu-l vom pute sërba.

Ear' în un număr al seu și mai nou, scrie între altele:

„Românii ardeleni nu au săvîrșit nici-când fapte nepatriotice, și cere ca Majestatea Sa să-i agrățieze (ierțe) pe conducătorii întemnițați ai Românilor, căci altfel pace nu va fi?”

Mai știi?

Glaspul unui martir Slovac.

Cetitorilor nostri le este cunoscut numele *Svetozar Hurban Vajansky*. El este redactorul foii naționale slovești „*Narodny Noviny*”, și unul dintre cei mai aprigi luptători pentru drepturile poporului său apăsător și chinuit ca și al nostru.

Densul a scris un articol în care a numit pe slujbașii unguri *hiene* (nește câni răi sêlbateci) care scot până și trupurile morților din morminte pentru ale sfășia! A stat pentru acel articol un an de zile la *Seghedin* (pe când era și dl *Russu-Sirianu* acolo). Hurban scrie plin de iubire de neam, și cu foc. În zilele acestea a publicat în foaia sa iarăși un articol prea frumos, despre lupta neamurilor nemaghiare de la noi, în care ar-

ticol între altele sînt și următoarele frumoase, puternice și adevărate cuvinte:

„Nu noi sîntem purtătorii chestiunii naționalității. Dimpotrivă ea ne poartă pe noi, simțimintele noastre, sufletele noastre tot ce avem. Noi nu putem da înapoi, chiar dacă am voi, dar noi nu voim și nici nu ne e iertat să voim! Nu noi care stăruim pe lângă dreptul cel drept și vecinic, avem să ne „venim ori” (să ne trezim la cap), ci aceia care vreau să ne tîgăduiască, care vreau să clădească cu cărămizi de închipuire un palat în aer (închipuit) și care desprețuesc adevăratele naționalități. Rădăcina răului zace în stările naționale ale țerii, în nebulia, că voesc să preschimbe cu puterea stările firești. Declarăm, că mai curînd ne va lua dracu pe toți laolaltă. Maghiari, Români și Sloraci, decât să ajungă a fi fapta o astfel de nebulie (adece ungurisarea noastră)!”

Bravo viteaz luptător național!

Dee cerul ca toți Slovaci până la unul să fie de un simțământ cu tine, și apoi guvernul poate să dea numai cu capul de toți păreții, căci mai curînd ori mai târziu tot va vedea el, că *părețele (nostru național) e mai tare ca capul lui!*

Scrisoarea din Lompalanca.

Vocea unui frate Român veșitor în Bulgaria.

Lompalanca, 3 Iulie 1894.

Primum scrisoarea de mai jos, dela un frate al nostru, care așa departe de noi fiind, străin în țeară străină, și tot nu poate să ne uite și să nu se gîndească mereu la noi. Eată scrisoarea:

Stimate domnule Redactor!

Subsemnatul, născut Român în comuna *Breaza*, județul *Făgărașului*, din copilărie am trecut în România, ear' de câțiva timp m'am așezat în Bulgaria; de 14 ani abia astă iarnă m'am mai dus în Ungaria, unde n'am putut fi ocrotit de a nu cădea și eu jertfa chinurilor maghiare.

De atunci mă făcui simțitor, milă simțind de nenorocita soartă a poporului român, care e nevoit să îndure prigonirile pe care le îndură. Dorind eu a ști tot ce se petrece pe acolo, am rugat pe fratele meu *Ioan Dejenariu*, contabilul băncii „*Furnica*” din Făgăraș de mi-a abonat și trimis scumpa „*Foaia Poporului*”, pe care o cetesc cu multă poftă. Cu deosebire m'a mișcat procesul „*Memorandului*” pornit în contra lucefărilor curagioși, care s'au luptat cu dragoste pentru fericirea poporului român și recăștigarea drepturilor lui, și mare durere am simțit vîzînd cum în urma aceluia proces se vor smulge din sinul iubitelui lor popor atîția bravi conducători, aruncându-se în temnițele maghiare.

Cu toate aceste, și eu de aici din departare așa zic și așa gîndesc, că pot fi mîngăiați acei bravi eroi, căci deși vor suferi deocamdată întunerecul temniței, însă renumele lor dus este în toată Europa și sînt slăviți de sufletul fiecărui Român de peste tot locul!

Astăzi este știut de întreaga lume, că învățatii popoarelor sînt pârghia prin care se ridică ele și drepturile lor la înălțimea cuvenită. Eu vîd cum a fost și cum e și aici. Chiar un popor subjugat de 500 ani, cel bulgar din Bulgaria, țeara cea mai tînără între țerile Europei, abia de câțiva ani liberată, și ea prin cărturărima ei, spriginită de tineret, reuși a zdrobi un guvern, care nu era decât un sbir și sugător al țerii. Și această cărturărimă și tinerime însuflețită de dreptate, privește cu multă dragoste și mulțumire la mersul înaintător al poporului român din Ungaria spre recăpătarea drepturilor sale naționale.

Această luptă națională n'a rămas nebagată în seamă nici chiar aici în Bulgaria, ci din contră, foile bulgărești vorbind de această luptă, felicită din adîncul inimii pe bravul popor român, căruia îi doresc cea mai apropiată întrupare a dorințelor sale!

Moise Dejenariu,
administratorul moșiei Băzcăra în
Bulgaria, jud. Lompalanca.

Ne bucurăm de vorbele frumoase ce ni-le scrie acest îndepărtat frate, cu atât mai virtos că ne aduc și ele aminte de zisa: *»Sângele apă nu se face!«*

Poesii populare.

Din Josani (Comitatul Bihor).

Culese de *Grigoriu Blaga*, învățător.

Jale-i Doamne, cui fi jale,
Jale-i Doamne, codrului
De hainele lotrului,
Că le plouă și le ninge
Și n'are cine le strînge.

Hei, nu-i foc amar în țeară,
Ca maica de-a doua-oară.
Nu-i strugur de dulce 'n via,
Ca măicuța cea dintăie.

Nime 'n lume nu mă 'ntrebe
De ce nu mi fața verde,
Fața verde nu 'mi-a fi,
Că mă mînc cu străinii.

Cîntă cucu 'n frunză verde.
Om la om trage nădejde,
Numai eu și mândra mea,
Dracu-și trage nădejdea,
De-acum pîn' a fi lumea.

Frunză verde lemn domnesc,
Merg de-aici nu-mi bănuiesc.

Frunză verde de prin fagi,
Fostu-și-au doi tineri dragi,
Cîndu-și fură la luat,
Părinții nu 'i-au lasat.

Ei tare s'au supărat,
Și 'n fîntână s'o aruncat,
În fîntâna cea rotundă,
Unde-i apa mai afundă.
Și de-acolo 'i-au luat,
Pe ficior 'l-au îngropat,
Îngropat în țintirim,
Pe fată din jos de drum.

Din ficior a răsărit,
Un ruguț mîndru rotund,
Ear' din fată-a răsărit,
O ruje mîndră rotundă,
Și ruguța se 'ntindea,
Ca să cuprindă ruja,
Să se mire țerile,
C'a fost dragoste curată.
Dintr'un ficior și o fată.

Chiuituri la joc.

Din Pintic.

Culese de *Teodor Toma*.

Busuioac de sub cetate,
Nevestele-s rele toate,
Fetele de jumătate,
Copilele-a treia parte.

Așa zice frunza 'n plop,
Că dragostea nu-i noroc.
Așa zice frunza 'n via,
Că dragostea nu-i moșie,
Numai dor și sărăcie.

Frunză verde și-o nuia,
Se mărta mândra mea,
Vai de capul cui o ia,
Că mai mult a fi a mea.

Bată-te, bădiță, bată,
Bată-mi-te faptele,
Că eu nu-s ca altele,
Că nu-mi dau cănepa 'n parte,
Ci-o pun pe foc de se arde!

SCRISORI.

Un primar p[ec]atos.

S[el]agiu, Iuliu 1894.

Dle Redactor!

S[ac]rbit p[an]ă în ad[un]cul inimii, iau condeiul s[ă] V[ă] scriu p[ec]ato[si]a unui „Rom[an]“ de na[st]ere din p[ar]tile noastre; e vorb[ă] de judele prim[ar]iei din comuna Unim[ă]t comit. S[el]agiului cu numele: Andreiu R[ip]pa, s[au] cum s[ă] subserie el „R[ip]pa Andr[as]“.

Eat[ă] de ce e vorba.

Într[un]a din zilele trecute reprezentan[ti]i comunali (sfatul s[ă]tesc, membrii prim[ar]iei) din Unim[ă]t au ținut ședin[ta], în care s[au] luat anumite hot[ar]iri. Hot[ar]irile s[au] scris în protocol, contra prescrierilor legii, în limba maghiar[ă], c[ă]ci vezi doamne, doar[ă] limba maghiar[ă] e limba „oficioas[ă]“ a statului! Dup[ă] încheierea protocolului, notarul comunal, un ungar n[ec]ăjit, dar' al dracului „hazafi“, cetește protocolul, ca apoi s[ă] fie subscris; membrii rom[ani] ai sfatului (care ei s[unt] mai mulți abia fiind 3 unguri). au cerut notarului pe tot dreptul, ca dup[ă] cetirea protocolul ungu[re]ște, lor, care nu pricep ungu[re]ște, notarul s[ă] le spun[ă] rom[âne]ște cele scrise în protocol, c[ă]c[ă] astfel nu-l vor subscrie.

Aceasta cerere dreapt[ă] în numele membrilor rom[ani] a f[ă]cut-o juratul Gliga M[ar]iucașiu. Cinste lui Gliga M[ar]iucașiu pentru această fapt[ă] rom[âne]asc[ă] a sa! Și ce s[ă] vezi, în loc s[ă] 'li-s[ă] tlcuiasc[ă] Rom[an]ilor rom[âne]ște, sare nenorocitul de jude comunal R[ip]pa Andr[as] ca turbat, teremtetește c[ă]tr[ă] adev[er]atul rom[an] Gliga M[ar]iucașiu, c[ă] cum de și cuteaz[ă] a-și ridica vocea pentru astfel de cereri „proaste“, c[ă]ci doar[ă] ne afl[ăm] în țear[ă] ungu[re]asc[ă]! și-l roag[ă] pe notarul Szikszay, ca nu cumva s[ă] tlcuiasc[ă] pe rom[âne]ște hot[ar]irile luate! Ear' ca „patriotismul“ lui s[ă] ias[ă] la lumin[ă], f[ă]g[ă]du[ie]ște, l[ă]p[ă]d[ă]tura de el, înaintea notarului și membrilor unguri c[ă] el de azi încolo în „zi de lege“ nu va mai vorbi dec[ăt] ungu[re]ște, și în zi de lege nu va mai ști rom[âne]ște!

V[ă] puteți închipui D-le Redactor, sc[ar]ba membrilor rom[ani] și bucuria ungarilor!

Rușine s[ă]-i fie, de o mie ori rușine, la acest nevrednic fiu al poporului rom[an]! Desprețul Rom[an]ilor bun s[ă]-i fie plata pentru aceasta fapt[ă] de Jud[ă].

Un Rom[an].

Frunz[ă] verde lemn p[ă]lit,
Urzala pun în p[am]ent;
Frunz[ă] verde de trifoi,
Și b[ă]teala pe gunoi.

Hi murguțele mai tare,
S[ă]-ajungem în sat cu soare,
C[ă]m o m[ă]ndr[ă] ca și-o floare,
C[ă]nd ti vine ciasu moare!

M[ă]i, b[ă]diță b[ă]dișor,
Stringe-m[ă] 'n brațe s[ă] mor,
Într'o gr[ă]din[ă] cu flori,
Cu tine de subsuori.

T[an]guirea însuratului.

Din Pintic.

Culeas[ă] de Alex[ă] Leuc[ă].

Foaie verde trei caline
Ascultați, ficiori, de mine,
C[ă] eu voi înv[er]ș[ă] bine,
Ca s[ă] nu p[ă]țiți ca mine,
C[ă]nd veți merge s[ă] pețiți,

Gendarmi ori hoheri?

H[ă]lmagiu, Iulie 1894.

Onorate domnule Redactor!

Atragem luarea aminte a ministrului Hieronymi. st[ă]p[an]ul gendarmilor, asupra urm[ă]toarelor volnicii ce ni-se împ[ar]tășesc din H[ă]lmagiu (comitatul Aradului). Scoatem numai c[ă]teva din multele ce ni-se raporteaz[ă]. Eat[ă]-le:

În H[ă]lmagiu se ține țirgul de s[ep]t[em]ână S[ă]mb[ă]ta, în care ziu[ă] gendarmii înarmați nu numai cu puști, ci încă și cu b[ă]te umbl[ă] prin țirg din sus în jos și bat pe bieții țerani p[an]ă rup b[ă]tele de ei f[ără] de nici o pricin[ă]! ear' pe deasupra îi lovesc și cu patul puștii, zic[en]du-le: „de ce nu feri tu, moi, la calea n[ost]re, nu știi tu moi che noi s[un]tem domni la voi prostii“, apoi îi iau dinapoi și îi duc la c[ă]sarm[ă], unde p[an]ă în ceealaltă ziu[ă] îi țin legați, b[ă]t[en]du-i. La toate aceste fibir[ul] tace!

În 5 Maiu st. n. a. c. venim în H[ă]lmagiu un tiner cu numele Alexandru Mihailoviciu, am mers vre-o trei inși la o bererie, unde au venit și niște musicanți, c[ă]ror tinerul numit li-a zis glumind s[ă] tragă Irmosul procesului Memorandului. Musicanții au și început a trage „Deșteapt[ă]-te Rom[âne]“. Atunci de loc a intrat sergentul gendarmilor beat zic[en]d: „Cine cutezat s[ă] spune la musica se chintă asta spurcat și oprit chintare?“. Numitul tiner a r[ă]spuns: Eu! Atunci gendarmul tr[ă]g[en]du-și sabia a început a-l lovi cu latul sabiei peste cap, ear' dup[ă] aceea a îndreptat sabia spre el s[ă]-l str[ă]pung[ă], dar' s[ar]ind mai mulți în ajutorul tinerului A. Mihailoviciu, am împedecat pe gendarmul s[el]batic dela omorul c[ă] era s[ă]-l s[ev]irșeasc[ă]. În larma aceea a venit și fisolg[ă]bir[ul] în cafenea și spun[en]du-i-se fapta gendarmului, pe care și d[ă]-sa 'l-a v[er]zut cum era de beat, nu a zis nimica, f[ără] eșind pe ușe afar[ă] a zis: „Ugy kell az Oláhnek“ (așa-i trebuie Rom[an]ului).

În 3 Iulie n. a. c. merg[en]d gendarmii în serviciu au ajuns pe înserate în o comună T[ir]n[ă]vița de l[un]g[ă] H[ă]lmagiu, s[au] b[ă]gat în c[ă]rcim[ă] de unde îmb[et]ându-se au mers prin comună și unde numai întâlneau om, îl b[ă]teau p[an]ă îl l[ă]s[au] numai cu sufletul. Ajung[en]d la casa unui om, care tocmai își pune[ă] oalele pe car, pentru ca s[ă] mearg[ă] pe ceealaltă ziu[ă] la țirgul de s[ep]t[em]ână din Baia-de-Criș, 'mi-'l-au apucat voinicoșii gendarmi f[ără] nici o vorb[ă] 'i-au spart toate oalele și

La zestre nu l[ă]comiți,
Cum am l[ă]comit și eu,
De m[ă] b[ă]tut Dumnezeu,
L[ă]comit-am la ogoar[ă],
'Mi-am adus spaim[ă] la cioar[ă],
L[ă]comi-tam la doi boi,
Și-am adus h[ă]da la noi,
L[ă]comit-am la argint,
'Mi-am adus mie urtt.
Ogorul 'l-am s[em]enat,
Și de h[ă]da n[am] sc[ă]pat,
Holda 'mi-a b[ă]tut-o ghiața,
Și h[ă]da-'mi m[ă]nca vieața,
Boii 'mi-'i-am dat la munte,
Și-au venit cu coarne rupte,
Și argintu șede 'n lad[ă],
Și h[ă]da șede pe vatr[ă],
Ca o claie negreblat[ă]!
— Du-te, h[ă]d[ă], de pe vatr[ă],
— Ba eu nu, c[ă]-s m[ă]ritat[ă],
Și de capul t[eu] legat[ă],
C[ă] popa m[ă] cununat,
Și tata zestre 'mi-a dat!

cam în preț de 15—20 fl. apoi 'l-au b[ă]tut pe bietul Rom[an], ear' unul a dat cu baioneta s[ă]-l str[ă]pung[ă] și a sc[ă]pat omul de moarte numai ca prin minune, țin[en]d un ciub[ar] în calea baionetei și s[ar]indu-i vecinii într'ajutor!
H[ă]lmd[ă]gianul.

Credem a fi reprodus destul din această scrisoare, care va umpl[er]e de sc[ar]b[ă] pe cetitori. Ne mir[ăm] însă, c[ă] oamenii las[ă] s[ă] fie în felul ar[et]at chinuți și batjocoriți, f[ără] a face ar[et]ări la locurile chemate cu p[ă]zirea legii. S[ă] se fac[ă] ar[et]are la comanda gendarm[er]iei și la judec[ă]torii. În pace s[ă] nu fie l[ă]sate s[ă] treac[ă] astfel de s[el]b[ă]tăcii!

Mai nou.

Procesul de pres[ă] ce era s[ă] se porneasc[ă] contra tinerimei universitare rom[âne] din Cluj și Pesta pentru apelul „Popor Rom[an]!“ și „Manifestul“ împ[ar]tit între popor în ajunul procesului Memorandului, — s[ă] oprit! Decanatul (c[ă]petenia) universitat[ă]lor numite a primit înștiințare dela procurorul din Cluj, c[ă] nu va porni proces contra tinerilor pentru acele tip[ar]ituri! Despre asta vom vorbi mai pe larg în numărul viitor!

Marți dup[ă] amiază a venit în redacțiunea „Tribunei“ un servitor dela tribunal și a predat dlui Septimiu Albini dou[ă] citațiuni, una pentru d[ă]-sa și alta pentru soția d[ă]-sale, prin care s[unt] poștiți s[ă] se înf[ă]șeze pe m[ă]ne, Luni în 13 Aug. n., la judele G[od]ri S[ă]ndor. „Ce-o mai fi și asta, Dumnezeu știe“ — zice „Tribuna“.

Marți în 2/14 August, s[ă] pertracteaz[ă] în Cluj al treilea proces de pres[ă] al „Foi Poporului“ pentru articolul intitulat „Adrese de alipire“ tip[ar]it în numărul 1. al „Foi Poporului“ din anul de față. Vor sta pe banca acusaților domnul George Moldovan, r[ă]spunz[et]or pentru redacție, și domnul Iosif Marschall r[ă]spunz[et]or pentru tipar.

Dl Dr. Vasile Lucaciu va fi Marți în 9/21 August scos din temnița din Seghedin. Pentru a fi pus pe picior liber? Nu! Pentru a fi dus între baionete în fața tribunalului din S[ă]tmar, unde 'i-s[ă] va pertracta un nou proces pentru-c[ă], zic dușmanii lui, ar fi v[ă]t[er]at prin o apelație, acum doi ani, onoarea slujbașilor unguri de acolo. Va fi, negreșit, os[ă]ndit la o lun[ă]-doau[ă] temniță ordinară, și 'i-s[ă] va contrage deodată toată pedeapsa ce o mai are, cei cinci ani de temniță de stat, în temniță ordinară, spre m[ă]rirea justiției maghiare!

Dela iubiiții nostri os[ă]ndiți din Seghedin primim vestea, prin dl Russu Șirianu, care 'i-a vizitat în zilele trecute, c[ă] s[unt] foarte aspru ținuți. Nu pot vorbi nici o vorb[ă] unii cu alții. Fiecare e singur. Nici s[ă]-și împrumute c[ă]te ceva nu pot. Abia dou[ă] ciasuri pe zi s[ă] pot plim[ba]. Pandurul înarmat tot dup[ă] ei. De altfel s[unt] s[en]ătoși și veseli. În numărul viitor d[ă]m am[en]unte.

CRONICĂ.

Meseriașilor români. Se face cunoscut acelor domni meseriași români, care poate aveau încă de gând să iie parte la expoziția din *București*, că pornitorii mișcării, din Sibiu, având în vedere că până la termenul ce se pusese pentru înștiințare, s'au înștiințat prea puțin, apoi scurțimea timpului și întemnițarea domnului *Cristea*, care era încredințat cu conducerea acestei trebi, — au hotărât a se lăsa deocamdată de planul participării la expoziție.

Sfântire de biserică se va ține Duminică în 12 August st. n. în comuna gr-cat. *Teocul-de-jos*, după care va urma petrecere cu joc în favorul fondului bisericii.

În exil. Cu trenul de Vinerea trecută au plecat la *Seghedin* doamna *Emilia Rațiu* cu ficele *Felicia* și *Dorina*. Domnia-lor vor sta exilate din lumea românească doi ani, cât va sta acolo și dl *Dr. I. Rațiu*, venerabilul nostru conducător, cărui fi dorim ca avearea în apropierea familiei sale să-i mângăie zilele grele de temniță ungurească. La gară doamna și domnișoarele *Rațiu* au fost petrecute de toți prietenii din Sibiu și giur. Cu d-lor a plecat dl *Russu Șirianu*, care va visita întâiu *Seghedinul* și apoi pe întemnițații din *Vaș*.

O întrebare. Primim următoarele șire asupra cărora atragem luarea aminte a curatorului bisericesc din *Noul-săsesc*. Eată șirele: „Domnule Redactor! În anul trecut am adunat pentru biserică din *Noul-săsesc* suma de 1 fl. 30 cr. și am trimis-o domnului curator *Ioan Nistor*, — după ce însă până acum n'am cetit nici o dare de seamă despre ce s'a adunat pentru biserică numită: rog pe domnul curator să binevoască a mă încunoștiința dacă a primit acea sumă ori nu? — *Ioan Sânjoan din Maier*.”

Din Cociuba ni-se scrie, că examenul ținut acolo cu elevii de școală a fost foarte îndestulitor, mulțumită hărniciei dlui învățator *Dim. Deac*. Băieții știu ceti și cânta frumos. Toți părinții au fost mulțumiți. I-au mulțumit domnului învățator pentru osteneală domnul protopop *P. Suciu* și judele comunal *Vasile Pafucan*.

Din Negriștești (comitatul Solnoc-Dobâca) ni-se scrie, că preotul gr-cat. domnul *Constantin Iuga* a fost cătră sfârșitul lunii lui Iunie cercetat și d-sa de gendarmi, luat de scurt și întrebat, — prît fiind că ar fi atârnat poporul în contra Maghiarilor. De ajuns, nu s'a ajuns la nimic, dar' ce e dureros în treabă e, că prîtorii preotului numit, precum ni-se scrie, ar fi fost cantorul gr-or. *Maștei Meșter* și învățatorul gr-or. *Constantin Iuga*, care și-au atras asupra lor ura poporului și a Românilor de bine prin aceasta. — Se vede că urta ură confesională încă tot n'a perit din inimile noastre, și împinge pe oameni la păcate naționale! Aceasta e dureros, e rău! Ne-am bucura când n'am mai auzi de acestea!

Înștiințare. Tuturor acelor Prestimați domni și doamne, care cu privilegiul procesului Memorandului au spus, că ar dori să poată căpăta *cretințe* (zadli) pitorești de ale *Șoimușencelor*, — prin aceasta se aduce la cunoștință, că acuma sînt multe *cretințe* în lucrare, și *Tovărășia Agricolă* din *Șoimuș*, posta *N.-Sajó*, este în plăcută stare de a pute preda onoratului public român *cretințe* la dorință. Prețurile sînt dela 7 până la 10 fl. v. a. La comanda sînt a se trimite înainte câte 2 fl. v. a. de o bucată, ear' restul la luarea în seamă. Doritorii de a avé, sînt rugați a scrie curat adresa însemnând posta ultimă. În numele *Tovărășiei Agricole* din *Șoimuș* (*Sajó-Solymos*). *Basilii Baciu*, inspectorul *tovărășiei*.

Loc deschis.*)

Dare de seamă și mulțumită publică.

La petrecerea școlară dată din partea corpului învățătoresc dela școala din Apoldul-de-jos la 15 Maiu a. c. au contribuit următorii on. oaspeți:

N. Schiau, notar; Iacob Greavu, proprietar, ambii din Topârcea; N. Gligoriță, din Spring câte 2 fl., N. Troanca, notar în Ludoș; Elia Ciurugă, teol. abs. și inv. din Mercurea, Ioan Nicoară, diurnist în Mercurea; Ioan Lazar, paroch în loc; Eugen Kabdebo, com.; B. Nemeș; R. Martzi; N. Szatmáry; Iuliu Nemeș, toți din Mercurea câte 1 fl., C. Schembra 1 fl. 50 cr., I. Crăciun, mare proprietar în Doștat; Rátony Elek, prim. com. în Sângătin; Oprea Mosora, com. în Topârcea; Ioan Iuga, com. și arënd. de regalii; D. Oreștean, fost inv. și prim. com. în loc, asemenea câte 1 fl., M. Beu sen. 1 fl. 20 cr., Rectorul, vice-rectorul și inv. Schun dela școala evang. lut. din Mercurea 1 fl. 25 cr., domnișoarele C. Gündisch; Koch; Darvaș din Mercurea 1 fl. 40 cr., Voina Gusan, inv. gr-cat. în Drașov; C. Grobb, din Mercurea; Ioan Beu; Ioan Antinie; Ioan Moga; Moise Oreștean; M. Buta; Mărie Topârcean; N. Topârcean, paroch, toți din loc, câte 50 cr., dela mai mulți săteni suma de 5 fl. 6 cr., cu totul 34 fl. 91 cr., din care substrăgându-se spesele cu 20 fl. 77 cr., rămâne un venit curat de 14 fl. 4 cr.

Primească deci toți on. oaspeți, care deși prin un timp destul de nepotrovit n'au întârziat a alerga, unii din depărtări chiar spre a lua parte la petrecerea școalei noastre, cele mai vii mulțumite!

Apoldul-de-jos, la 7 Iunie 1894.

Corpul învățătoresc.

Mulțumită publică.

Parochienii, care au făcut începutul prin contribuiri marimonioase și așa zicând au pus basă la „fondul școlastic gr.-or.” din parochia noastră sînt următorii:

Nicolae Stoichiția sen. 10 fl. v. a., Michail Rimbaș jun. 5 fl., Nicolae Stoichiția jun. 10 fl., Keller Ferdinand 2 fl., George Rimbaș, păpușar 50 cr., Petru Moisin jun. 2 fl., Ioan Vlad 1 fl., George Dănilă 5 fl., George Oprea 3 fl., Alex. Dima, plosc. 5 fl., Alex. Sabo (Săbău) 1 fl., Alex. Pana 1 fl., Petru Cușiu 1 fl., Nicolae Milos 1 fl., Nicolae Muntean 5 fl., Benedikty Béla 1 fl., Alex. Dima al Evuței 5 fl., Laurențiu Bărzan 1 fl., Alex. Nemet 1 fl., Antonie Murășan 6 fl., Teofil Tulea 5 fl., Nicolae Dima 10 fl., Sava Borha 5 fl., George Miloș 5 fl., Arimie Muntean 1 fl., Sofica Siladi 1 fl., Alex. Dima, cl. 2 fl., Rudolf Murășian 1 fl., Nicolită Șoimuș 1 fl., Simion Rimbaș 1 fl., Nicolită Conțioș 1 fl., George Costa 1 fl., Simion Chirca 1 fl., Ianăș Albu 50 cr., Petru Vlad 1 fl., Mihuț Voina 1 fl., Nicolae Fercău 1 fl., Imbruț Kerkes 50 cr., Dima Tănășie 50 cr., Ioan Muntean 50 cr., Nicolae Timar 2 fl., George Băeț al Saffi 50 cr., și Titu Tordoșian 1 fl. — Suma totală 110 fl. v. a.

Acestora-mă simt prea plăcut îndatorat a le aduce mulțumită și pe calea aceasta în numele parochiei noastre, pentru jertfa adusă pe altarul școalei noastre confesionale și doresc ca pilda lor frumoasă și creștinească să afle încă mulți imitatori între ceialalți parochieni ai noștri.

Hunedoara, la 9/21 Aprilie 1894.

George Oprea, paroch gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta redacția nu primește răspunderea.

Posta redacției.

Domnului *Ioan Epure*. Prea frumoasa d-tale poezie populară, noi nu o putem publica, pentru-că ne-ar duce și pe noi și pe d-ta față cu *«bunii»* dela Cluj, și de acolo, te miri unde, căci în *Seghedin* și *Vaș* e plin. — Dar' ca să nu rămână perdută, am trimis-o unei foi literare din România, care o va publica și noi te vom înștiința despre tipărirea ei.

Domnului *I. O. în Gârbova*. Prea e lucru neînsemnat pentru publicul mare, mai ales că n'a avut încă nici o urmare păgubitoare pentru comunitatea Românilor. Ear' în urma energiceii pășiri, poate a căpătat deja și d sa drept. Nu? Dacă nu, ar fi ceva mai grav.

Domnului *Tr. Motora în Trâmboeale*. Se vor publica unele din ele. Fii mai alegător. Trimite numai lamura, pe cele mai frumoase, mai cuprinzătoare de adevărată poezie. Altfel ni-se dă numai manuscris de cetit pe nimic.

Domnului *I. S. preparand. «O schifă», «Iuliana», «Cătră cuc» și «Codrule»* sînt niște încercări de începător încă prea slăbuțe pentru a pute fi puse sub ochii cetitorilor. Ar fi mai mult spre paguba decât spre folosul a însuși d-tale. Dacă simți atragere, încearcă mereu. Dar' înainte de toate cetește. Cetește pe Alexandri, Eminescu, Coșbuc. Fereștete însă de a-i decopia. Din cele trimise *«Codrule»* ar fi mai bunicică, dar' încă nu deplin.

Domnului *G. P. Ț. în Alba-Iulia*. Nu se poate. E provocare la revoluție pentru care ne-ar închide și pe noi și pe d-ta.

Economului *N. S. în Mihaleni*. Prea slabă.

Celor *«Doi plugari» în Zam*. Am primit scri-soarea d-voastre. E trist ce ne vestiți prin ea. De e și adevărat însă, noi o publicăm: numai așa însă, dacă d-voastră ne dați voe să vă scriem numele în *«Foaie»* sub acea scrisoare, având astfel d-voastră răspunderea pentru cele scrise, și să mai lăsăm afară unele cuvinte ce ar păre a fi scrise din prea multă ură. Ce-i scârbos tot scârbos rămâne descris și cu cuvinte mai alese. — Ziceți dar' așa ori așa.

D-sale *Dem. Barbură*, econom, *Luncșoara*. Scri-soarea d-tale despre examenul ce l-ați avut în Iunie din pricina marii îmbulzeli de material neputând fi încă publicată, iartă dacă nu o vom mai pute publica, fiind acum prea târziu. De altfel fiți mândri și fericiți că aveți învățator bun și vă puteți lăuda cu spor. Ne bucurăm și noi de asta.

Celor *«Doi economi» în Săhodol*. S'a zis destul în treaba în care vă plângeți și d-voastră. Nu mai putem publica și asta, mai ales că nu spuneți ceva nou decât întăriți cele-ce s'au zis despre dînsul.

Domnului *Tr. I. Teaha în Câmp*. Nu mai aflăm poeziile d-tale. Poate să le fi primit, poate nu. De crezi că-s bune, mai trimite-le odată.

Domnului *C. I. în Negriștești*. Scri-soarea de care ne vorbești, nu am primit-o.

D-sale *M. N. L. jună în Săliște*. Poezia *«Poporului Român»* nu e de tipărit în foaie, fiind prea ocăritoare pentru popor, că de ce nu pune mâna pe par, — ori ce dorești d-ta? În 1848 puteai să o publici și în alte vremuri ca acelea. Azi încă nu. Cecealtă am mai cetit-o într'o carte.

Domnului *C. T. în Lipova*. Poezia *«La o fetiță»* nu o putem publica, căci e prea slabă. De ar fi bună nu ne-am uita că ești ori nu abonat al nostru, am tipări-o. Cele slabe nici dela abonați însă.

Domnului *C. D. în Livezeni*. Am primit la timpul seu amândouă lucrările. Una, cum vezi, o și publicăm, cu mici schimbări.

Pe cei doi economi din *Saldorf*, care ni-au trimis încă în Maiu o scrisoare cu o plângere contra preotului d-lor, îi rugăm să facă arătarea la locul chemat a disciplina în feluri de acestea. Noi nu putem ajuta de aici nimic.

Economului *V. B. din Saldorf*. Fă, te rugăm. arătare consistorialului. Numai el îți poate ajuta. El e chemat a face rîndueală în astfel de treburi.

Domnului *G. A. din Br.*, în *Deva*. Bucuros am publica, dar' spațiul nu ne iartă. Vara ar trebui să jertfim cel puțin câte o pagină pentru sutele de concursuri învățătoresci din toate diocesele și dela ambe confesiunile. Binevoii a cerca în foile oficioase bisericești.

Proprietar și editor: **T. Liviu Albin.**

Pentru redacție, în lipsa dlui *Ioan Russu Șirianu*, răspunzător: **George Moldovan.**

ECONOMUL

redactat de D. COMSA.

Îngrășăminte pentru pomi.

Compostul și udul animalic.

Între îngrășămintele care se folosesc la îngrășarea pomilor foarte însemnate sînt și compostul și udul animalic.

Compostul este o mestecătură de toate soiurile de gunoiu animalic și de var, cenușe, gunoiu de galițe, de porumbi, apoi de toate felurile de lăpădături din casă, culină, etc. Aceste materii mestecate laolaltă și udate cu ud animalic sau cu excremente omenești le lăsăm să stee în grămadă cel puțin un pătrar de an, și în chipul acesta am câștigat cel mai bun gunoiu pentru îngrășarea pomilor.

Încât privește întrebarea, că în ce chip să folosim compostul, mai bine facem dacă îl punem în gropi săpate împregiurul tulpinei aproape sub capetul crengilor, care compun coroana pomului. Oamenii nostri sînt obișnuiți a pune toamna gunoiul în apropierea trunchiului. Acest mod de îngrășare poate folosi pomilor tineri, ale căror rădăcini sugătoare (mustețe) se află în nemijlocită apropiere a trunchiului, însă la pomii cei bătrâni, ale căror rădăcini sugătoare se află departe de tulpină, gunoiul resfirat pe lîngă tulpină e gunoiu risipit înzadar.

Gropile în care vine a se pune compostul se fac cam de o lopată*) și jumătate de adîncă (40—50 centimetri).

Cînd facem aceste gropi să ne ferim, nu cumva să vătămăm rădăcinile cele mai groase. Numărul gropilor atîrnă dela aceea, că de cît gunoiu dispunem, în tot cazul să nu fie mai aproape decît 1 metru unele de altele.

Timpul cel mai potrivit pentru îngrășarea pomilor cu compost este din Octomvrie până în Martie.

Udul animalic, care trebuie să-l adunăm în așa numita fîntână de ud săpată lîngă groapa de gunoiu, încă se poate întrebuița cu bun succes la îngrășarea pomilor, și pentru ca să fie și mai nutritiv, amestecăm în el cenușe, var, gips ori făină de oase.

Udul acesta se folosește din Martie până în Iunie.

Delăturarea crengilor laterale ajută ea la creșterea trunchiului?

Economii nostri pe lîngă altele fac aceea greșeală mare la creșterea pomilor tineri, că îi curăță de toate rămurelele tulpina pomilor, și aceasta o fac ca să crească tulpina mai repede în sus.

Într'adevăr tulpina și crește foarte repede, dar' totodată și rămâne subțire

ca o vergea și pomul ajunge mai târziu a se pute muta din oală (răsadniță) în locul unde are să rămână pentru totdeauna decît în cazul, cînd tratăm pomii în următorul chip:

În anul cel dintăiu, adecă în anul cînd am altoit pomii, toate rămurelele laterale rămân netăiate și numai în cazul dacă unele se arată a se îngroșa prea tare se taie de tot.

În anul al doilea primăvara înainte de ce odrăslesc pomii, toate rămurelele laterale se rêtund așa, că celor de jos le lăsăm 4, ear' celor de sus le lăsăm 2 muguri. Tot în anul acesta în luna lui Maiu sau Iunie delăturăm 3—4 rămurele, care se află aproape de vîrf.

Toate celelalte le retezăm așa, că le lăsăm o lungime de 10—15 centimetri.

În primăvara anului al 3-lea sau al 4-lea lăsăm să crească crengile menite de a forma coroana, ear' cele crescute dela coroană în jos sau le tăiem de tot sau le retezăm.

De tot le tăiem în cazul, dacă tulpina e destul de groasă, adecă cînd tulpina la o înălțime de 1 metru a ajuns grosimea de 3 centimetri, ear' în cazul contrar lăsăm crengile în de-alungul tulpinei și numai cît le retezăm, lăsându-le lungimea de 10—15. Crengile aceste lăsate se delătură numai cînd pomul a ajuns grosimea statorită mai sus. (3 centimetri.)

Și oare de ce nu e bine a delătură toate rămurelele laterale? Pentru-că prin frunzele acestor rămurele se nutresc acele părți ale trunchiului, de unde sînt crescute rămurelele, căci trebuie să știm, că nu numai rădăcina este organul prin care se nutrește pomul, ci și frunzele. Frunzele am pute zice că sînt stomacul plantelor, unde se pregătesc materiile nutritoare scoase din pămînt cu ajutorul rădăcinilor.

Dacă nu ar fi de lipsă frunzele la creșterea plantei, nici nu le-ar lăsa natură să crească, căci din vieață știm, că natura este mare econoamă și nu face nimic fără scop. Deci să fim băgători de seamă.

Îngrășarea porcilor gras!

Apropiindu-se earăși timpul, cînd se pun porcii pe iarnă la îngrășare este bine a cunoaște regulile cari trebuie urmate la îngrășare.

Îndeosebi voim deocamdată să arătăm cum se îngrășe porcii cu porumb, nutrețul cel mai adeseori folosit la îngrășare.

Porcii, care se pun la îngrășare se desvață încetul cu încetul de nutrețurile voluminoase care le-a mîncat până aci, și începem a le da porumb (boabe) la început $\frac{1}{2}$ de litră și apoi din zi în zi tot mai mult așa, că la 3 săptămâni

după începutul îngrășării le dăm 2 litre de cucuruz la zi.

De acum să începe adevărata îngrășare.

Dela început până în săptămîna a 4-a, adecă în luna primă a îngrășării cucuruzul se dă întreg (nepisat), mai bine întins pe niște scânduri și nu în văleu, pentru-că fiind resfirat cucuruzul pe scânduri, porcul nu ia deodată prea mult porumb în gură, ci e constrîns a aduna ficcare boabă deosebit; în chipul acesta în gură se adună mai mult scuipat prin care se mistue mai ușor scrobeala din porumb.

La începutul săptămîni a 4-a o parte (cam a 5-a parte) a porumbului, ce se dă porcului la zi, se moaie în apă, turnînd peste cucuruz atîta apă, cît poate primi.

Din zi în zi muiem tot mai mult, așa, că la finea săptămîni a 4-a se moaie în apă tot cucuruzul, ce se dă porcului. Cu porumb muiat se nutrește porcul în săptămîna a 5-a, a 6-a și a 7-a, adecă în luna a 2-a a îngrășerii.

La începutul săptămîni a 8-a o parte (cam a 5-a parte) a porumbului ce se dă porcului, 'i-se dă în formă de pisat (în valău) și din zi în zi îi dăm tot mai mult pisat până-ce în a zecea săptămîna 'i-se dă tot porumbul în formă de pisat.

Pisatul se dă porcilor acum în văleu și nu mai mult pe scânduri ca la început.

În cele 4 săptămîni din urmă, adecă în luna lui Noemvrie tot cucuruzul se dă porcilor în formă de scrob sau de colesă feartă în apă, dar' ca să poată să mînce mai bine facem așa, că scrobul, care voim să-i dăm porcului la o mîncare nu-l dăm tot deodată, ci-l împărțim în 3 porțioane.

Cătră sfîrșit mîncă un porc la zi 5—6 litre de porumb pregătit în formă de colesă, cînd e și timpul a se junghia.

Economii nostri greșesc, cînd dela început până la sfîrșit dau porcilor puși la îngrășare porumb întreg și nu fac bine pentru aceea, pentru-că cu cît înaintează porcul în a se îngrășa, cu atît mai cu greu mistue porumbul, devenind și stomacul lui mai slab și dinții lui mai tociți, deci e de lipsă că succesiv să pregătim porumbul tot mai bine.

Umezeala și pomii gras!

E aproape de necrezut cîtă apă le trebuie pomilor. Afară de apa, care se recere la nutrirea și creșterea pomilor, o cantitate foarte mare de apă evaporează prin frunze. Așa de exemplu evaporează un pom pitic de 10 ani în decurs de 10 oare 7 chilograme de apă, ear' pomii sădiți pe un areal de un hectar evaporează 20.000 chilograme de apă.

*) Lopată-bărleț.

Îndeosebi multă apă evaporează peste vară, când e mare căldură. Din aceste se vede, că e de lipsă a uda pomii. Nu e de lipsă a uda în fiecare zi, însă dacă ne apucăm de udat, se udăm așa, ca apa să ajungă la toate rădăcinile sugătoare, care după etatea pomului se află la o distanță de 60—200 centimetri dela tulpină, adecă aproape de capetul crengilor.

Mai bine este a pune apa deodată cu udul animalic în gropile săpate spre acest scop, despre care am vorbit la locul seu.

Ce se facem în Dumineci și sărbători.

Spusesem în unul din numerii trecuți ai „Economului“, că ar fi bine să ne contenim dela beuturi spirtuoase și că spre acest sfârșit cele mai potrivite mijloace sînt *reuniunile de temperanță*.

Nici într'un timp însă nu beau oamenii nostri mai mult și nu fac mai multe scandaluri (lucruri rușinoase) decăt chiar în Dumineci și sărbători.

Nesțiind și nededați fiind cu alte lucruri mai bune și mai folositoare, mare parte din ei merg în cărcime, unde întovărășiți mai mulți beau și ear' beau; apoi dela un timp, ca se-'și petreacă și mai bine, unii încep a da și cu tuzul, alții se batjocoresc, se bat și din când în când se întemplă și omoruri. Astfel din cărcimă se pornește nenorocirea celor mîi multe familii.

Bărbatul, după-ce adesea a cheltuit tot câștigul de pe o săptămână, după-ce 'și-a stricat sănătatea și numele cel bun, merge într'un târziu acasă, își bate soția, își împrăstie copilașii, și foarte de multe ori în ziua următoare ori doară în și mai multe zile nu-'și poate vedea de lucru, nici el, nici ai sei din casă.

Și toate aceste nu s'ar fi întemplat și nu s'ar întempla, dacă cei din casă, simțind trebuința a ceva beutură, ar fi adus-o și ar fi beut-o în familie.

Dar' „alta-i buba“. Omul după o săptămână de lucru, deși ostenit, caută petreceri și desfătări; ear' cei mai mulți cred că o petrecere mai bună ca în cărcimă nici că se mai poate afla. Și cu toate aceste: nu se poate o rătăcire mai mare. Pentru aceea, înființându-se reuniuni de temperanță în comune, se vedem cum am pute petrece mai bine Duminecile și sărbătorile!

Una dintre cele dintăiu datorințe ale fiecărui creștin adevărat este, după-cum ni-se poruncește în poruncile dumnezeiești: să sfințească ziua Duminecii. Ear', după-cum se zice în poruncile bisericesti: să țină sărbătorile și să asculte sfânta liturgie cu evlavie.

Cu cărcima și cu beuturile însă nu se sfințește Dumineca, nici nu se țin sărbătorile. Pentru-că a sfinți Dumineca și a ține sărbătorile însemnează a petrece

aceste zile cu lucruri săvârșite spre mărirea lui Dumnezeu.

Între aceste lucruri se numără:

1. *Mergerea la biserică* — adecă în casa lui Dumnezeu. Din zi în zi par'că oamenii umblă să se instrăineze de cătră Dumnezeu, și acest lucru ne va aduce răul cel mai mare. Vai de cei uitați de bunul Dumnezeu! Să nu ne uităm însă de dînsul, ca nici dînsul să nu-'și uite de noi. De aceea în Dumineci să mergem regulat la biserică, atât dimineața la liturgie, cât și după ameața la vecerne (inserat).

2. *Cetirea*. Am ajuns și noi Românii, de chiar și prin sate avem acum, afară de preotul și învățătorul, ici mai mulți, coala mai puțini cetitori; avem însă atăția, ca cei-ce știu să poată ceti celor ce nu știu și cu chipul acesta să se lumineze unii prin alții.

Fruntașii nostri scriu gazete anume pentru poporul dela sate. Dar' avem și cărți minunate, scrise pentru plugari, cărți, care se le tot cetești și nu te mai sature de a le ceti din nou. Avem cărți despre viața lui Isus și a sfinților, avem călindare, istorii, povești, versuri feluri și feluri. Nu ne mai putem plînge că n'am ave ce să cetim; numai voința să nu ne lipsească.

Prin cetire se cumintește și cel-ce cetește și cel-ce ascultă. De aceea în Dumineci și sărbători să se adune oamenii nu în cărcime, ci la anumiți oameni care știu ceti și se-'și hrănescă sufletul cu învățături bune și folositoare; ear' nu trupul cu blăstematul de rachiu și sufletul cu nenumărate păcate.

3. *Însoțirile bune*, precum: *școalele de adulți* (pentru oamenii mari), *tovărășiile economice*, *corurile bisericesti*, *reuniunile de pompieri* (stingători de foc); luând oamenii parte la astfel de însoțiri înaintează mereu în învățatură (se cultivă) și se pregătesc pentru întemplări de nenorocire, ear' de cheltuit nimic nu cheltuesc și cu chipul acesta se și sfințesc Duminecile și sărbătorile.

4. *Învățarea copiilor*. Peste săptămână plugarii n'au răgaz să stee de copii. În Dumineci și sărbători o pot face aceasta. Și dacă nu mai mult: se-'și pună măcar copilul și copila să cetească, ce a învățat peste săptămână. Chiar și părinților neștiutori de carte nu le e cu neputință acest lucru. Astfel copiii se dedau de mici a sfinți prin lucruri (ocupațiuni) bune Duminecile și sărbătorile, ear' părinții învață dela copiii lor și se mîngăie, vîzînd că ei înaintează din zi în zi.

Și oare nu e mai bine a-'și stringe tatăl pe fiii sei și a-'i deda cu lucruri de aceste, decăt a petrece toată ziua în cărcimă, ear' seara a-'i injura, a-'i sburături și a le da în chipul acesta cele

mai rele pilde? Dar' au părinții ceva mai scump pe lume decăt pe fiii lor, și doar' pot ei face un lucru mai bun decăt a-'i crește în cinste și omenie, a-'i învăța și deprinde, prin pilde bune, ca să folosească bine timpul vieții și mai cu seamă cele mai sfinte zile: Duminecile și sărbătorile?

5. *Jocul tinerilor*. În toate comunele junii și junele au obiceiul de a-'și petrece împreună cu joc Duminecile și sărbătorile. Acest obicei nu e chiar rău. Dar' e rău într'atâta, încăt tinerii se adună și joacă în cărcimă, unde li-se dă privilegii să bee, să se bată și să facă și alte multe lucruri necuviincioase.

Pentru joc întru toate corăspunzător (bun) e numai un loc deschis, cum spre pildă poate fi: unde se lărgeste mai tare o stradă, în piață, ori de cutare lature a satului, unde se află umbră și răcoare. Ear' obiceiul mai frumos, ca acela de a privi la joc, vara, iarna, chiar și bătrânii cum și părinții junilor, nu-'ți mai trebuie. Locul de joc, fiind depărtat de cărcimă, n'au privilegii să bee, nici junii, nici ceialtași oameni. Tinerii de altă parte în fața bătrânilor și a părinților, uneori chiar și a inteligenților (a cărturarilor) comunei, sînt ținuți a se purta omeneste.

Dimpotrivă în cărcimă lucrul ia altă față. Acolo toate merg pe dos.

De aceea jocul tinerilor, cetera (diplă) sau fluierul, înveselind chiar și pe cei bătrâni, este de dorit ca obiceiul de a privi la joc să se împămîntenească în toate comunele românești. Acolo au oamenii privilegii și de a vorbi unii cu alții despre năcazurile zilnice și despre tot ce le face plăcere; cu un cuvînt: loc mai potrivit pentru adunare în zile de Dumineci și sărbători, de cum e jocul tinerilor nici că poate fi, afară de biserică.

Cărcima numai, cărcima afurisită a Jidanului, care duce pe mulți la ticăloșiile cele mai mari și „la sapă de lemn“, această cărcimă, care perde atâtea suflete, este de a se încungiura.

Să ne dedăm și noi cu toții și să dedăm și pe cei tineri la alte petreceri mai bune și mai nevinovate în Dumineci și sărbători!

Sîntem atît de năcăjiți și de asupriți din toate părțile, încăt ni-a ajuns lumina la degete și trebuie să ne gândim a folosi mai înțelepțește zilele vieții și cu deosebire Duminecile și sărbătorile, dacă vrem — și vrem de bună-seamă — să ne trimită și Dumnezeu darul seu.

r. s.

Ce se facă stuparul în August?

De regulă în August albinele află puțină pășune; și chiar în anul acesta ea a încetat mai cu totul. Seceta ne mai pomenită din Iulie, care se continuă și în August a stat să uște ierburile cu

rădăcină cu tot; astfel că stupii cei mai buni care n'au roit — deabia 'și-au adunat nutremântul trebuincios pentru iarnă.

Roiu peste tot, chiar și cei ajutați cu faguri, sânt foarte săraci în miere. De aceea anul acesta pe noi pe stupari ne pune pe gânduri.

Nici n'am intrat bine în August și stupii sânt cercetați de albine răpitoare — răpitoare devin albinele stupilor mai puternici, care, neaflând miere pe câmp, își cearcă norocul la stupi mai slabi și la cei-ce au rămas fără de matcă. Deci urdinișele coșnițelor trebuiesc strîmtate după numărul albinelor, adică la cei buni mai puțin, ear' la cei slabi mai tare, căci cu chipul acesta stupii atacați de răpitoare se pot apăra mai cu înlesnire. Coșnițele de nuele sânt de a se lipi cât mai bine giur-impregiur. Umblarea la stupi se se întempe numai dimineța pe răcoare și se se poarte cea mai mare grije ca se nu rămână picuri de miere pe poliță, prin stupină sau în giurul stupinei.

Roiu și peste tot stupii, care gândim că nu o să aibă hrană de ajuns pentru iarnă, e bine, se-i nutrim (hrănim) încă din August — dacă cumva putem lua dela cei mai buni câte ceva — se poate numai dela cei din coșnițe mobile.

De aceea e neîncungiurat de lipsă, ca stuparul se-și viziteze (cerceteze) cu deamăruntul toți stupii și astfel se fie în clar cu proviziunea (hrana), fiecărui stup însemnându-și bine câtă miere se află în toți dearindul. Pentru-că numai așa poate ști, cât se iee dela unul și se dee la altul.

Nutrirea celor din coșnițe mobile se face cu mare înlesnire: luând părcane cu faguri și miere dela stupi mai buni și punându-le celor mai slabi. Nutrirea celor din coșnițe de nuele se poate face numai noaptea și anume seara după-ce au încetat albinele cu sburatul, li-se așează mierea în vas, ori fagurul cu miere sub coșniță. Dimineța se cercetează și dacă mai este miere necărată în faguri, se ia, ca se nu se dee prin aceasta altor albine privilegiu de a deveni răpitoare.

Aflând stupi slabi și fără matcă, ori matcă falsă, și neavând matce în rezervă pentru a-i ajuta, e mai cu cale a mătura cu o peană de găscă albinele afară din stupină și coșnița a nu o mai pune la locul ei. Albinele măturate, vîzându-se fără locuință, devin cerșitoare și se împart mai cu seamă pela coșnițele vecine. Ear' puțină miere, ce s'ar mai fi aflând în fagurii rămași din stupul măturat, se dă altor stupi.

Cei-ce au și stupi de ucis în coșnițe de nuele, ar face mult mai bine se-i ucidă cătră sfîrșitul lui August, adică mai de timpuriu ca de altă-dată, și stupii

ce cred că nu o să aibă miere de ajuns se-i ajute cu ce au luat dela cei uciși.

Ținînd seceta într'una în August se poate întempla, ca matcele, ne aflând albinele nutremânt pe afară, se nu mai ouă, împutîndu-se prin aceasta albinele de tot tare.

În cazul acesta, e bine, se fie nutriți peste noapte stupi din cei mai buni. Prin aceasta matca se îndeamnă la ouat și din puii acestia se împart și în alți stupi. De sine înțeles, așa se poate lucra numai în coșnițele mobile.

Ca se nu se înmulțească prea tare moliiile, ce sânt stricăcioase stupilor, e de lipsă se se curețe regulat de sfărmituri de ceară fundurile coșnițelor, se se omoare furnicile, ce s'ar ivi în coșnițe și se se apere și în contra altor dușmani, despre care am mai pomenit și de altă-dată.

r. s.

Stirpirea omidelor de varză.

Din oule fluturilor albi, adese foarte numeroși, se desvoaltă sumetenie de omide (moli), care dau năvală mai ales asupra verzii (curechiului). Un mijloc ieftin și practic este presărarea căpăținilor molipsite cu furnici de pădure, aduse în saci cu țărina din mușinoae (moșiroaie) cu tot. Aceste furnici ucid omidele și apoi se îndepărtează, fără a cășuna verzelor stricăciune.

Furnicile de pădure se mai pot folosi în scopul alungării cărțițelor (sobolilor) din grădină. Se slobod adică în găuri, care apoi se astupă în afară. Furnicile pornesc înainte și tăbăresc asupra cărțițelor așa că acestea o tulesc la fugă, părăsind grădina.

Oțet bun și ieftin.

Amestecăm într'un vas patru litre de apă limpede de fîntână cu două dețilitre spirt curat și două dețilitre de miere de stup, legăm gura vasului cu o bucată de pânză curată, pentru a feri conținutul ei (ce se află în ea) de praf, însă fără de a împedeca intrarea aerului, pe urmă așezăm vasul la un loc cald, d. e. în apropierea cuptorului, ear' vara la soare. În timp de vre-o 4 săptămâni oțetul este bun de a se întrebuița; dar' mai întăiu trebuie despărțit de stratul de drojdii așezate pe fundul vasului.

Dacă peste drojdiile numite se toarnă din nou un amestec ca cel dintăiu, acesta se acrește în timp mai scurt, fiind drojdiile foarte bogate în materii de dospit, de lipsă la formarea oțetului.

Mirosul cărnii.

Vara e foarte greu să păstrezi carnea ca se nu miroase. Un mijloc de a păstra carnea mai multe zile în stare

proaspătă, sau de a depărta mirosul dacă l-a primit, este floarea de romoniță. Ferbem această floare în apă, și cu acest ceai (zamă) opărim carnea. Coloarea cărnii nu se schimbă; ear' ca se nu primească miros de romoniță, spălăm carnea cu apă curată.

Apă ferbinte.

Apa ferbinte e un bun leac pentru vindecarea diferitelor boale mai mici. Dacă ne doare capul, atunci se ne spălăm cu apă ferbinte pe gît și pe picioare. Când suferim de colică, atunci se punem pe stomac o cărpă înmuiată în apă ferbinte. La răceli se întrebuițăm comprese de apa aceasta. Tot asemenea când suferim de dureri de măsele, urechi etc., se punem pe partea, care ne doare o cărpă înmuiată în apă ferbinte.

Știri economice.

Secerișul în țeara noastră. În urma căldurilor teribile în toate părțile ungurene și în Bănat, secerișul e aproape la sfîrșit, cu toate-că căldura cea mare împedecă mult lucrul. Căldura în zilele trecute în locurile numite chiar și în umbră a ajuns la 35—38 gr., în-cât vitele cădeau de căldură și oamenii până la 3—4 oare d. a. nu au putut se se apuce de lucru. Seceta e foarte mare. Comitatele *Hajdu, Solnoc, Cianad, Bichiș* sânt aproape cu desevîrșire lipsite de apă și nutreț. Numai în satele de lîngă *Tisa, Criș* și *Murș* mai pot se ducă cu puțină apă. Despre seceriș aflăm că în unele părți roade au fost foarte îmbelșugate, ear' în alte părți slabe de tot. În general la moșile mari unde economia s'a făcut cu multă băgare de seamă, a fost rezultat frumos, pe când rezultatul dela moșii mai micuțe și oamenilor mai săraci, este mai slab.

Grăul a dat un rod mai îmbucurător decât orzul și sęcara. Așa d. p. giurul *Timișoarei* stogul de grău a dat 35—40 chilo-grame. Cam acest rezultat s'a ajuns și prin celelalte părți ungurene.

Treizeci pisici — (mățe) și o domnișoară bătrână. Ele au trăit în cea mai mare bună înțelegere și în fericire deplină până când odată una dintre pisici — a turbat și a mușcat pe alte șapte. Domnișoara, care cea mai mare plăcere 'și-a aflat în pisicile sale, se duse într'o zi în chilia unde erau ele ca se le dee lapte. Când a intrat pe ușe cele 8 pisici turbate se aruncară asupra ei și o mușcară încât acum e bolnavă de moarte.

Holera, acest tovarăș al căldurii se ivește deja cu fața sa galbină și cu coasa morții pe umeri. Din *Oradea-mare* se telegrafează, că un slujbaș dela postă s'a bolnăvit între semne de holeră. În *Galiția* cu totul s'au bolnăvit 22 și au murit 13.

Petele de sânge din năfrâmi și rufe, se scot dacă vom topi o parte calciu de iod în patru de apă, în care muiem petele, apoi le spălăm cu apă.

O crăime de vînzare. Crăimea *Neatupia*, aproape de Australia, se va vinde în curînd prin licitație. Această crăime deși nu are o întindere mai mare decît șapte mile pătrate, a fost vîndută în 1880 de cîtră cel din urmă craiu unui comisar de marină. Acesta domni ca craiu pînă la moartea lui, care se întîmplă anul trecut, fără se lase moștenitori. Neamurile nevoind să-și părăsească țara pentru a se duce să iee în primire moștenirea, au însărcinat pe primarul capitalei de a pune crăimea în licitație.

Compot de pere în oțet. Curățim perele, le înjumătățim și scoatem simburii cu totul. Apoi fierbem oțet bun cu zahăr; scorțișoară și garoafe; luăm spuma, punem perele în lăuntru și le lăsăm să se imoaie puțin, apoi le turnăm într'un vas. A doua zi scurgem oțetul și îl fierbem pînă-ce devine ca un sirop subțire. Atunci punem perele într'o sticlă (de comp), turnăm d'asupra zamă răcită și și leagă sticla bine cu hîrtie tare, sau mai bine cu pele.

Spălarea petelor de sânge de pe scînduri. — Frecăm scîndurile cu acid sulfuric (peatră pucioasă). Petele se fac albe și trebuie să le spălăm cu apă și apoi cu leșie subțire de sodă sau de cenușe, ca să facem să treacă albeața.

Fasole albă fiartă moale. Punem mai întăiu fasolea să stee o zi în apă rece; apoi o punem în apă rece la foc să fiarbă bine 15 — 20 minute, pînă se poate curăți de peliță. Atunci spălăm fasolea în apă căldicică și o punem ear' la foc, cu apă căldicică; într'o jumătate de cias fasolea va fi feartă moale și poate fi întrebuintată cum voim.

Inveninarea sîngelui prin bani de aramă. Un cassar din Cernăuți la cină și-a tăiat puțin degetul arătător. El însă nu a băgat în seamă această rană și și-a căutat de trebile sale. Din întîmplare în ziua următoare a avut să numere mulți bani de aramă și deja la ameazi și-s'a umflat mîna groaznic. După ameazi a chemat un medic, dar' a fost prea tîrziu, căci pe cassar nu l-a putut mîntui și a treia zi nenorocitul a murit în urmarea inveninării pricnuite prin banii de aramă.

Numărul cailor din lume. În total se află și anume în:

Rusia-de-Europa	21.122.204	cai
Statele-Unite	16.206.802	"
Republica Argentina	4.262.917	"
Germania	3.817.939	"
Austro-Ungaria	3.297.056	"
Francia	2.883.469	"
Anglia	2.067.459	"
Japonia	1.546.368	"
Canada	1.126.295	"
Rusia-de-Asia	1.070.000	"
Indiile engleze	1.050.655	"
Italia	720.000	"
România	532.881	"
Noua Galie-de-Sud	459.755	"
Statul Victoria	459.343	"
Queensland	399.364	"
Venezuela	387.650	"
Danemarca	375.533	"
Ispania	310.275	"
Holanda	276.245	"
Belgia	271.974	"

Gloanțele de tun aruncate în 1870 asupra întăriturilor franceze.

O gazetă nemțescă face socoteală despre gloanțele aruncate în vestita bătaie din 1870 de cîtră tunarii nemți asupra întăriturilor franceze.

Orașul Strasburg a primit 202.100 de gloanțe. Belfort 112.500; Paris 110.300; Thionville 16.600; Neuf Brisach 11.200; Verdun 8.700; Soissons 8400; Bitche 7000; Mezieres 7000; Toul 6700; Montmédy 6700; Longuy 6400; Metz 4900; Phalsburg 3600; Perone 1400; La Fère 1800; Bocroy 1000; Lichtemberg 500; Marpe 100.

Deci armata germană în vestitul războiului dela 1870 a aruncat asupra celei franceze 521.610 gloanțe de tun.

Vîrsta arborilor. — Pînă azi se socotia vîrsta arborilor după straturile care se vîd în trunchiu.

Dar' un învățat francez în urma multor cercetări a găsit că se poate întîmpla ca în anumite condițiuni să se formeze într'un singur an mai multe straturi împregiurului trunchiului.

Astfel acest mijloc, care pînă acum era singurul și cel mai bun pentru socotirea vîrstei arborilor numai are nici o valoare.

În acest moment învățatul Francez căuta un alt mijloc prin care să putem cunoaște de câți ani este un arbor, și pînă va găsi el mijlocul, noi nu putem ști vîrsta diferiților arbori.

Loteria statului din 1860. La tragerea dela 1 August n. a acestei loterii au eșit următoarele serii:

170, 178, 451, 532, 773, 791, 881, 886, 1092, 1285, 1390, 1650, 1684, 2034, 2315, 2320, 2349, 2558, 2769, 2932, 3016, 3020, 3038, 3130, 3175, 3178, 3181, 3189, 3343, 3402, 3608, 3637, 3728, 3737, 3776, 3835, 3933, 4149, 4188, 4200, 4208, 4224, 4296, 4398, 4611, 4834, 5066, 5116, 5130, 5339, 5525, 5659, 5728, 5778, 5851, 5952, 6016, 6382, 6452, 6764, 6913, 6922, 7077, 7204, 7234, 7382, 7508, 7596, 7714, 7782, 7807, 7877, 7980, 8079, 8147, 8865, 8993, 9095, 9281, 9335, 9375, 9546, 9680, 9694, 977, 9856, 9915, 9964, 10167, 10286, 10299, 10401, 10542, 10593, 10605, 10946, 11081, 11194, 11351, 11761, 12163, 12208, 12287, 12289, 12480, 12686, 12880, 12897, 12922, 13078, 13123, 13221, 13318, 13356, 13372, 13396, 13445, 13462, 13525, 13529, 13604, 13847, 13909, 14004, 14048, 14194, 14280, 14395, 14480, 14669, 14800, 14879, 15107, 15498, 15599, 16093, 16099, 16336, 16358, 16359, 16503, 16712, 16901, 16919, 16973, 17006, 17194, 17206, 17281, 17327, 17463, 17498, 17515, 17528, 17765, 17796, 18110, 18153, 18159, 18425, 18655, 18790, 18985, 19068, 19144, 19189, 19197, 19204, 19318, 19342, 19419, 19638, 19770, 19862.

Losurile „Crucei-roșii“ italiene. La tragerea dela 1 August n. a acestor losuri au câștigat:

50.000 lire s. 2393 nr. 30; câte 2000 lire s. 2997 nr. 30 și s. 9881 nr. 40; câte 1000 lire s. 4352 nr. 44 și s. 4877 nr. 14; câte 500 lire s. 9185 nr. 15 și s. 9553 nr. 13.

Muștele columbace. În comitatul *Caraș-Severin*, la hotarele comitatului Timiș, s'au ivit roiuri întregi de muște columbace atât de primejdioase pentru cai și pentru vitele

cornute. Comitatul *Caraș-Severinului* a și luat măsurile de scutire și a rugat și pe vicișpanul comitatului Timiș, ca să iee măsurile de lipsă. Cea mai de frunte măsură potrivită este, ca vitele și caii să nu se scoată la pășunat în câmp, pînă nu se vor fi dus primejdioasele muște de pe hotar. Facem băgători de seamă cu deosebire pe economii și proprietarii de vite.

Furtună. În 31 Iulie noaptea s'a descărcat asupra comunei române *Terenteaz*, de lîngă Timișoara o furtună grea, împreună cu trăsnete și tunete. Fulgerul a lovit într'o casă și a ars-o. Asemenea a trăsnit într'o turmă de oi; mai multe oi au fost ucise. Dauna pricinuită de furtună este foarte mare.

Cutremur de pămînt în Vinga. În 29 Iulie n. la 3 oare dimineața s'a simțit în orașul Vinga un lin cutremur de pămînt. Cutremurul a mers dela Apus spre Răsărit.

Fabricarea de spirt în România. Cele 50 fabrici de spirt ce se află în România au întrebuintat în 1893 — 94 pentru fabricare de spirt 59,776.100 chlg. cucuruz, 1,462.300 chlg. grâu; 4,381.200 chlg. cartofi; șladuri de orz și ovės 12,860.400; șladuri de făină de seacă 3,394.700 chlg., cu totul 81,874.700 chlg. bucate.

Din aceste bucate fabricile de spirturi au fabricat în 1893 — 94 247,613.870 grade spirt. la care adăugînduse spirtul aflat în fabrici la 1 Aprilie 1893, sporurile și spirturile aduse dela alte fabrici spre rafinare, fău cu totul 298,171.158 grade.

Din această cantitate s'au întrebuintat în țeară 270,181.719 grade, au rămas în fabrici la 31 Martie 1894 27,989.439 grade.

Fabricile cari au fabricat mai multe bucate sînt: Fabrica Bragadiru cu 7,713.800 chlg.; fabrica Topalecu 6,018.700 chlg.; fabrica Andrei Popovici cu 3,711.300 și fabrica David Gabriel din Prahova cu 3,833.800 chlg. Celelalte fabrici au fabricat dela 3 milioane chlg. în jos.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 172. Aveți bunătate a-mi răspunde la întrebarea următoare:

1. Dorese a-mi edifica o stupină, care să-mi scutească stupii în contra arșiții soarelui și contra vîntului; dar' nu posed alt loc mai acomodat, de cât în apropierea grămezii de gunoiu (bălegar) ce se aruncă din grajd. Depărtarea dela grămada de gunoiu nu e mai mare de cât de 6-5 m. Între locul acesta și între gunoiu este gard. Gunoiul, când e în cățătime de 8-10 cară să transpune la alt loc. Consult ar fi se o edific ori ba?

N. Iuga

Răspuns. Ce e drept, apropierea de grămada de gunoiu a viitoarei D-Tale stupine e cam mare. Dacă însă s'ar pute să pui stupina cu dosul cîtră gunoiu și dacă în fața ei s'ar întinde loc în deplină curățenie, spre pildă o grădină, nu e temere de a nu le plăcē albinelor. Mai nepotrivit de cât acesta ar fi locul, unde stupii n'ar avē liniștea recerută așa: în apropierea unei strade pardosite cu peatră-etc.

De aceea nu sta la îndoală, apucă-te de lucru! Și o să vezi, că albinele chiar și de pe grămada de gunoiu își adună materiile trebuincioase în coșniță.

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic” în Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial”, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl.	1.30
„Bate la ușe”, de Carmen Sylva	”	1.10
„Domenich Pablo”, de Carmen Sylva	”	—28
„Povestile Bănatului”, de Căntana	”	—30
„Trávniče”, 100 piese Slovácești. Volum. I și II. à 1 fl. 50 cr.	”	3.—
„Izvoade”, de Demetrescu	”	4.40
„Homo-Sum”, roman de Ebers	”	—
„Literatura popor. română”, de Gaster	”	2.75
„Studii Critice”, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	”	4.40
„Să auzim, toaste	”	—25
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu	”	—88
„365 Anecdote și glume”, de Gheja	”	— 0
„Poesii”, de Nicoae Iarga	”	1.10
„Lascar Viorescu”, o icoană a Moldovei din 1851, de Kotzebue	”	2.20
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue	”	1.10

LOTERIE.

Tragerea din 4 August n.

Budapesta: 52 65 79 47 75

Tragerea din 8 August n.

Sibiu: 17 88 58 39 85

Calindarul săptămânii.

Zilele	Căldarul vechiu	Căld. nou	Soarele
	Dum. a. 7-a d. Ros., gl 6, sft. 7.	rés. ap	
Dum.	31 Drept. Eudochim	12 Clara	4 42 7 26
Luni	1 † Scoat. c. și S. Mac.	13 Casian	4 44 7 25
Marti	2 Ad. Moașt. S. Stef.	14 Eusebie	4 45 7 23
Merc.	3 Cuv. Păr. Isachie	15 † Ad. Mar.	4 46 7 21
Joi	4 SS. 7 Coc. din Efes	16 Rohu	4 48 7 19
Vineri	5 Muc. Eusignie	17 Bertram	4 49 7 17
Sâmb.	6 † Schimb. la față	18 Elena	4 51 7 15

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandai.

[1418] 7—7

Direcțiunea institutului.

2 medalii de aur,
13 de argint,
9 diplome de
onoare.

Franz Joh. Kwizda.

Fluidul de restituțiune

al lui

[482] 20—45

KWIZDA

apă de spălat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

De 30 de ani întrebuintată în grajdurile curții și ale militarilor și civililor, pentru întărire după strapațe mari, la scrintituri, înțeperea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainare.

Liferant al curții c. și r. austro-ungare.

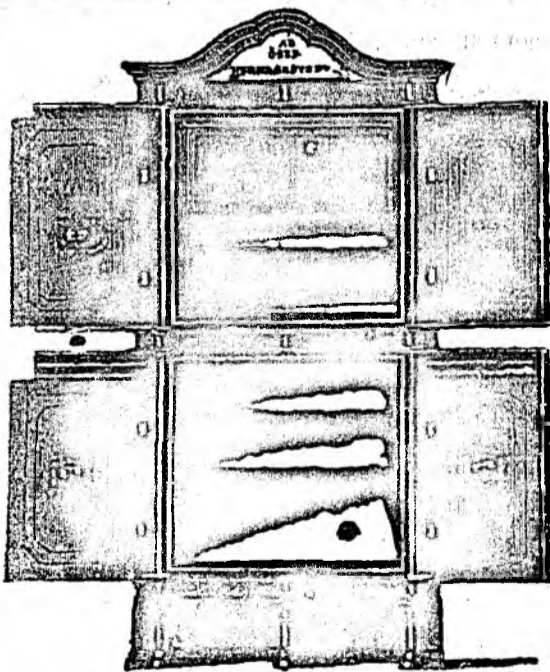
Liferant al curții reg. române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:

**Farmația cercuală
Korneuburg I. Viena.**

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privii.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

sigure contra focului și spargerii

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[387] 12—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

Trei învățăcei

se primesc în franzelăria lui
Stefan Moga

[1812] 1-3 Sibiu
strada Bahngasse.

La „Institutul Tipografic“ în
Sibiu se află de vânzare:

Portretul domnului
Dr. IOAN RAȚIU.
Cu 50 cr.

Portretul domnului
Dr. V. LUCACIU.
În mărime de 38×28 cm.
Cu 50 cr.

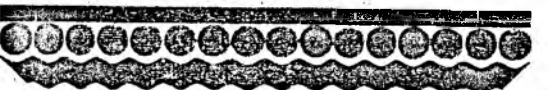
TABLOUL
Deputațiunii române la Viena.
Cu 2 fl.

TABLOUL
„CONFERENCEI NAȚIONALE“.
În mărime 33×50 cm.
Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin
postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților
în
PROCESUL MEMORANDULUI.
Cu 3 fl.

Tabloul apărătorilor.
Cu 3 fl.

TABLOUL
BIUROULUI DE PRESĂ.
Cu 3 fl.

Hârtie de scrisori
cu inscripția:

„Totul pentru Națiune!“

lozinka sublimă a Fetelor Române
efectuează Librăria „Institutului
Tipografic“ în ori-ce mărime de
hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii
sau fără cutii.

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA“

sub direcțiunea

dilor **I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.**

Această revistă ilustrată este dirigeată de unii dintre cei mai aprețiați scriitori români, cu menirea de a oferi unor public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru atingerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici vieța casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcăminte, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindena unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

„VATRA“

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apărea de 2-ori pe lună, adică 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țările Uniunii-Latine: fr. 24.

Vânzarea cu numărul: **coroane 1.10** (Austro-Ungaria), **franci 1.10** (țările Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-i asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic“ Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

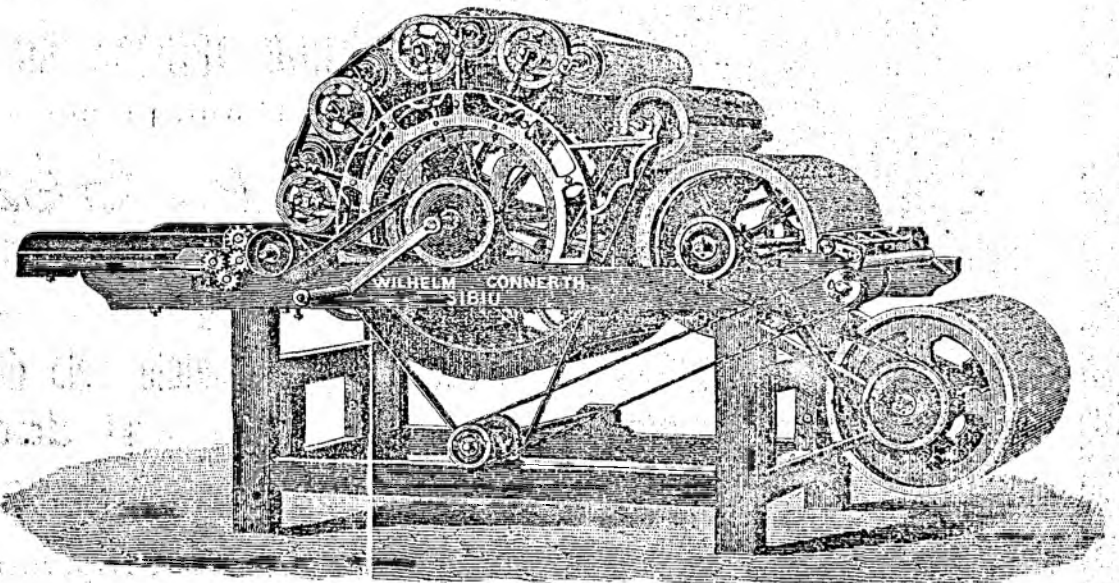
[476] 8—30

Wilhelm Connerth,

atelier de tâmplărie cu vapor în Sibiu, strada Gușteriții nr. 53.

Se ofere pentru construirea

mașinilor de scărmenat lână.

Mărimea 30" cu aparat de plisă.

La construirea mașinilor țintim cu deosebire într'acolo, ca acelea fie simple, se merge ușor și se aibă deci cea mai mare capacitate de prestațiune.

Prețuri curente gratis și franco.

[1829] 1—4

Mașine gata totdeauna în deposit.